

PRZEMYSŁ NAFTOWY

DWUTYGODNIK

WYDAWANY NAKŁADEM KRAJOWEGO TOW. NAFTOWEGO WE LWOWIE

Rok VI

10 lipca 1931 r.

Zeszyt 13

KOMITET REDAKCYJNY: J. ARNICKI, Dr. St. BARTOSZEWICZ, Prof. Inż. Z. BIELSKI, K. KOWALEWSKI, Inż. W. J. PIOTROWSKI, Dr. St. SCHÄTZEL, Inż. St. SULIMIRSKI, Dr. St. UNGER, Dr. I. WYGARD, Cz. ZAŁUSKI oraz STOW. POL. INŻYNIERÓW PRZEM. NAFTOW.

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: Dr. St. SCHÄTZEL.

V. Zjazd Naftowy

Komitet Wykonawczy Zjazdów Naftowych rozpoczął już prace przygotowawcze celem zorganizowania V. z kolei dorocznego Zjazdu Naftowego.

Zjazdy Naftowe mają już ustaloną tradycję, nie musimy przeto na tem miejscu przytaczać argumentów, dowodzących ich potrzeby i celowości. Podkreślić natomiast pragniemy, że w obliczu kryzysu, jaki przechodzi obecnie przemysł naftowy, nabierają zjazdy te szczególnego znaczenia, w takim bowiem okresie potrzebne jest szczególnie skupienie wysiłku, analiza zdobytych doświadczeń i dostosowanie programu prac do obecnej sytuacji. Najlepszą sposobność dają tu właśnie zjazdy naftowe, gromadzące zarówno jednostki, które w przemyśle i kołach naukowych zajmują stanowiska kierownicze, jak również liczne rzesze pracowników, którzy codzienną pracą wykuwają przyszłość przemysłu naftowego.

Stąd też tematy obrad zjazdów są zawsze odzwierciedleniem aktualnych zagadnień przemysłu naftowego. W referatach poruszone są niejednokrotnie bardzo szczegółowe i drobne na pozór sprawy, z tych jednak właśnie zagadnień składa się całokształt pracy w przemyśle. Wymiana myśli i doświadczeń, która chroni przed zacofaniem, jest jedną z podstawowych korzyści wynikających ze zjazdów, tembardziej, że prowadzi ona zawsze do powzięcia rezolucyj, określających nietylko najpilniejsze postulaty przemysłu, ale wskazujące drogę postępowania na najbliższą przyszłość.

V. Zjazd Naftowy będzie miał to szczególniejsze znaczenie, że na podstawie statutu, uchwalonego przez Komitet Wykonawczy Zjazdów Naftowych, organizowany będzie formalnie przy współpracy wszystkich zrzeszeń w przemyśle naftowym, zjednoczonych we wspólnej egzekutywie t. j. „Radzie Zjazdów Naftowych” przy Stowarzyszeniu Polskich Inżynierów Przemysłu

Naftowego. Na ostatniem posiedzeniu Komitetu Wykonawczego, odbytem dnia 23 ub. m. w Borysławiu, zastanawiano się nad programem V. Zjazdu. W wyniku obrad ustalono jako główny temat Sekcji kopalnianej Zjazdu, zagadnienie racjonalnej gospodarki i konserwacji złoża ropnego i gazowego, zaś w sekcji rafineryjnej sprawę stosowania asfaltów drogowych. Pozatem wygłoszone będą referaty o ogólnej sytuacji przemysłu naftowego.

Niezależnie od ustalonego programu zasadniczego dopuszczane będą referaty na temat dowolny. Już obecnie zgłoszone referaty, obejmują następujące zagadnienia:

Odbudowa ciśnienia złoża, eksploatacja szybów głębokich za pomocą pompowania, eksploatacja i rozmieszczenie szybów gazowych, badanie ciśnienia złoża, konstrukcja żurawia kombinowanego, normalizacja budowli kopalnianych, osuszanie i oczyszczanie gazu ziemnego, pomiary gazu ziemnego zwężeniem przekroju, pomiar krzywizny otworu wiertniczego i t. d.

Wobec tego, że szereg tematów V. Zjazdu pokrywa się z tematami obrad projektowanego Zjazdu Geologów Naftowych, postanowił Komitet Wykonawczy dążyć do połączenia terminu obu zjazdów, celem umożliwienia wymiany poglądów między technikami kopalnianymi, a geologami naftowymi.

Dla przeprowadzenia prac związanych z przygotowaniem V. Zjazdu naftowego wybrano komitet organizacyjny w skład którego weszli: p. p. Dyr. Z. Biluchowski, Inż. M. Karpiński, Dr. Kozicki, Dr. Mikucki, Inż. W. Piotrowski, Inż. Rybicki, Dr. S. Schätzel, Inż. S. Sulimirski, S. Staniszewski, Inż. J. Wojnar, Inż. J. J. Ziełiński.

Prace organizacyjne zostały przeto rozpoczęte. Należy się spodziewać, że hasło V. Zjazdu Naftowego znajdzie jak corocznie silny oddźwięk w najszerszych kołach przemysłu naftowego.

Inż. Leopold ADAMIAK

Okręg. Urząd Górniczy, Drohobycz

Przemysł naftowy w Stanach Zjedn. A. P.

Referat wygłoszony na IV. Zjeździe Naftowym we Lwowie, dnia 8. grudnia 1930 r.

(Wrażenia osobiste).

Dokończenie.

Teraz przejdę do opisanja instytucji, związanych z amerykańskim przemysłem naftowym.

Związkowe Biuro Górnicze (U. S. Bureau of Mines).

Biuro Górnicze zostało utworzone w 1910 roku. Ustawa o utworzeniu tego Urzędu brzmi jak następuje:

„Na wspólnym posiedzeniu Senatu i Izby Reprezentantów Stanów Zjednoczonych Ameryki postanowiono, iż do Ustawy z dnia 16-go maja 1910 roku, o Utworzeniu Biura górniczego przy Departamencie (Ministerstwie) Spraw Wewnętrznych wnosi się poprawkę w następującem brzmieniu:

Art. 1. Ustanawia się uchwałą niniejszą, iż przy Departamencie Spraw Wewnętrznych⁷⁾ powstać ma Biuro górnictwa, hutnictwa i technologii minerałów pod nazwą Biura Górniczego. Na czele tej instytucji stać będzie dyrektor, który powinien posiadać gruntowne wykształcenie i doświadczenie, odpowiednie do wykonywania rzeczono- go urzędu. Dyrektor mianowany będzie przez Prezydenta Stanów Zjednoczonych po przedstawieniu kandydata przez Senat i za zgodą Senatu. Pensja Dyrektora wynosić ma 6.000 dolarów rocznie. W skład rzeczono- go biura wchodzić mają biegli (eksperci) i inni urzędnicy, mianowani przez Sekretarza (Ministra) Spraw Wewnętrznych. Zadaniem ich będzie wykonywanie tej Ustawy odpowiednio do wysokości sum przez Kongres na ten cel przyznawanych.

Art. 2. Do zakresu działania i obowiązków Biura Górniczego należeć będzie prowadzenie badań naukowych i technicznych, dotyczących górnictwa, przeróbki mechanicznej i chemicznej i użytkowania substancji mineralnych, ze szczególnem uwzględnieniem polepszenia warunków zdrowotności, powiększenia bezpieczeństwa pracy, wydajności i rozwoju gospodarczego oraz zachowania zasobów przez zapobieganie marnotrawstwu w górnictwie, kamieniołomach, hutnictwie i innych rodzajach przemysłu mineralnego. Dalej — badanie stosunków ekonomicznych, które dziedziny przemysłu mineralnego dotyczą; badanie materiałów

wybuchowych i torfu, badanie w interesie Rządu Związkowego minerałów opałowych i produktów mineralnych, znajdujących się jeszcze w procesie tworzenia, które należą do Stanów Zjednoczonych lub mogą być wykorzystane na użytek narodowy z zwróceniem specjalnej uwagi na osiągnięcie największej wydajności w eksploatacji górniczej, przeróbce mechanicznej i zużytkowaniu tychże minerałów; wreszcie rozpowszechnianie wskazówek w tej materji w sposób najskuteczniejszy do osiągnięcia celów niniejszej ustawy. Działalność biura podlegać ma w tych wszystkich poczynaniach aprobacie Sekretarza Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Dyrektor rzeczono- go Biura Górniczego będzie przygotowywał i ogłaszał, pod kierunkiem i za aprobatą Sekretarza Spraw Wewnętrznych oraz zależnie od pozycji budżetowych, przyznawanych przez Kongres, sprawozdania z przeprowadzonych badań łącznie ze stosownemi wskazaniemi ze strony Biura odnośnie do istoty wypadków nieszczęśliwych, powodów tychże i środków zapobiegania oraz w sprawie polepszenia warunków, metod i urządzeń ze szczególnem uwzględnieniem zdrowotności, bezpieczeństwa i przeciwdziałania marnotrawstwu, a to w górnictwie, w kamieniołomach, w hutnictwie i innych rodzajach przemysłu mineralnego. Wskazówki Biura obejmować mają także używanie materiałów wybuchowych i elektryczności, metody i urządzenia bezpieczeństwa, organizację ratownictwa w dziedzinie przemysłu minerałów użytecznych, wyjaśnianie przyczyn pożarów w kopalniach i pouczanie o środkach zapobiegawczych, tudzież kwestje, o których mowa w Ustawie niniejszej.

Art. 4. Tak dyrektor, jak i inni członkowie Biura Górniczego przeprowadzający badania na mocy niniejszej Ustawy, nie mogą pozostawać w jakimkolwiek stosunku majątkowym do badanych kopalń lub produktów z onych, również nie mogą przeprowadzać badań dla celów prywatnych lub też wydawać orzeczeń o wartości i zarządzie badanych kopalń względnie szacować prywatną własność górniczą. Zakaz ten nie dotyczy jednakże czasowego zatrudnienia przy Biurze Górniczym w naradach specjalnych lub do badań nad specjalnemi przed-

⁷⁾ Od 1925 roku Biuro Górnicze przynależy administracyjnie do Departamentu Handlu.

miotami inżynierów lub innych znawców, nie należących do stałego personelu tego Biura. Wynagrodzenie tych pracowników nie powinno przenosić kwoty 10-ciu dolarów dziennie.

Art. 5. Na prowadzenie doświadczeń i badań w granicach niniejszej Ustawy i z upoważnienia Sekretarza Spraw Wewnętrznych, lecz leżących poza obrębem robót, wykonywanych dla Rządu Stanów Zjednoczonych albo Rządów Stanowych na terytorjum Stanów Zjednoczonych, asygnowane będą odpowiednie pozycje budżetowe, pokrywające odnośne koszty. Wysokość sum w ten sposób przyznawanych ustalana będzie według kosztorysu, opracowanego przez dyrektora Biura Górniczego, a zatwierdzonego przez Sekretarza Spraw Wewnętrznych. Sekretarz Spraw Wewnętrznych wydawać będzie rozporządzenia, na mocy których badania owe i doświadczenia będą wykonywane. Wszelkie wpływy pieniężne uzyskiwane ze źródeł takich, wpłacane być mają do Skarbu Państwa na rachunek wydatków różnych“.

Organizacja Związkowego Biura Górniczego przedstawia się następująco:

Biuro podzielone jest na cztery działy:

- I. technologiczny,
- II. ekonomiczny,
- III. zdrowia i bezpieczeństwa,
- IV. administracyjny.

Ponadto istnieje samoistny Urząd Naczelnego Inżyniera górniczego, posiadający cztery działy:

Współpracy z angielskimi Urzędami Górniczymi,
Urząd Bezpieczeństwa w kopalniach,
Doświadczalna kopalnia węgla,
Wydział do specjalnych zadań.

I. DZIAŁ TECHNOLOGICZNY.

Dzieli się na wydziały:

Mechaniczny,
Górnictwa,
Hutniczy,
Ropy naftowej i gazu ziemnego,
Stacji doświadczalnych,
Gazu helu (helium),
Materiałów wybuchowych.

Wydziały dzielą się na sekcje, a to:

Dział mechaniczny.

Elektryczność w kopalniach
Używanie materiałów opałowych
Ekonomia spalania materiałów opałowych
Maszyny górnicze
Wyrób gazu świetlnego

Kontrola materiałów opałowych
Analizy węgla
Składy węgla
Koksowanie węgla
Produkty uboczne węgla
Chemja fizyczna
Analizy różne.

Wydział górnictwa.

Opadanie stropów wyrobisk kopalnianych
Osiadanie skał
Przewietrzanie kopalń
Metody geofizyczne
Systemy odbudowy górniczej,
Wiercenie otworów strzałkowych i wysadzanie skał
Przeróbka mechaniczna rud
Metody i koszty mielenia
Szacowanie próbek górniczych
Głębianie szybów i poszukiwania
Poszukiwania soli potasowych.

Wydział hutniczy.

Rudy nieżelaziste

Podsekcje:

Chemiczne wydzielanie i topienie miedzi
Rzadkie i szlachetne metale
Rudy niskoprocentowe
Zasady hutnictwa

Rudy żelaziste

Podsekcje:

Rudy żelaza
Wyrób stali
Reakcje chemiczne w piecach hutniczych

Przeróbka mechaniczna rud

Podsekcje:

Mielenie rud
Flotacja ⁸⁾
Wzbogacanie rud podług ciężkości
Płukanie węgla.

Wydział ropy i gazu ziemnego.

Wiercenie i produkcja
Wydobywanie ropy naftowej ze złożeń
Eksploracja ropy naftowej sprężonym gazem lub powietrzem (air and gas lift)
Zamykanie wód w otworach świdrowych
Wyżeranie zbiorników
Gaz ziemny
Chemja naftowa
Dystylacja ropy naftowej
Paliwa płynne — syntetyczne produkty otrzymane z gazu ziemnego
Bezpieczeństwo
Łupki bitumiczne.

⁸⁾ Flotacja jest to specjalny rodzaj wzbogacania rud, polegający na zasadzie osiadania pyłu kruszcowego na powierzchni wody.

Wydział Stacji Doświadczalnych.

Stacje doświadczalne:

Centralna, Pittsburgh - Pennsylvania
 Naftowa, Bartlesville, Oklahoma
 Południowa, Tuscaloosa, Alabama
 Mineralów niemetalicznych, New Brunswick, N. Y.
 Północno-centralna, Minneapolis, Minnesota
 Doliny Missisipi, Rolla, Missouri
 Międzygórza, Salt-Lake, Utah
 Południowo-Zachodnia, Tucson, Arizona
 Północno-zachodnia, Seattle, Washington
 Pacyfiku, Berkeley, California
 Rzadkich i szlachetnych metali, Reno, Nevada.

Wydział gazu hel.

Prowadzenie fabryk
 Konstrukcja fabryk
 Pola gazowe helu
 Laboratoria, poszukiwania, obsługa i kontrola fabryk.

Wydział materiałów wybuchowych.

Doświadczenia fizyczne
 Doświadczenia chemiczne

Podsekcja:

Analizy

Badanie próbek materiałów wybuchowych w kopalniach
 Poszukiwania

Podsekcje:

Zapalenia od eksplodujących materiałów wybuchowych.
 Granice eksplozywności mieszaniny wybuchowej
 Temperatura wybuchu
 Nowe materiały wybuchowe.

II. DZIAŁ EKONOMICZNY.**Wydział węgla.**

Gospodarka węglem
 Statystyka węgla i koksu
 Państwowe składy materiałów opałowych

Podsekcje:

Garaże
 Rozdział materiałów opałowych
 Składy węgla.

Wydział statystyki minerałów.

Metale i inne minerały (poza materiałami opałowymi)
 Bogactwa obce
 Statystyka wypadków w kopalniach
 Urzędy polowe Denver Colorado, Joplin, Missouri,
 San Francisco, California, Salt Lake, Utah.

Wydział gospodarki ropą naftową.

Seksje:

Ekonomiczna
 Statystyczna.

Wydział rzadkich metali i innych minerałów.

Seksje:

Rzadkie i różne metale
 Materiały budowlane.

Wydział zwykłych metali.

Seksje:

Miedź
 Nikiel
 Ołów
 Cynk
 Złoto
 Srebro
 Aluminium
 Żelazo
 Chrom
 Mangan
 Cyna
 Piryt
 Siarka.

III. DZIAŁ ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA.**Wydział zdrowia.**

Seksja:

Polowa

Podsekcje:

Zdrowie górników
 Choroby płucne

Seksja:

Laboratoryjna

Podsekcje:

Stacja kliniczna
 Laboratorium patologiczne
 Laboratorium analizy gazów
 Laboratorium zanieczyszczenia odpływów kopalnianych
 Laboratorium pyłu
 Laboratorium masek gazowych
 Laboratorium warunków atmosfery powietrznej.

Wydział bezpieczeństwa.

Seksja:

Pouczająca i ratownicza

Podsekcje:

w 38-miu różnych miejscowościach
 13-cie kolejowych wozów ratowniczych.

IV. DZIAŁ ADMINISTRACYJNY.

Wydział urzędu administracyjnego.

Sekcje:

- Rachunkowość
- Personalja
- Podział pracy biurowej
- Sprawy prawne
- Powielanie
- Pocztą i archiwa
- Sprawy własności

Wydział informacyjny.

Sekcje:

- Publikacje
- Sprawozdania
- Sprawy redakcyjne
- Wytwórnia obrazów świetlnych (filmy)
- Czytelnia
- Grafika — dzieli się na podsekcje:
 - Szkice
 - Fotografie
 - Rozdział filmów.

Inżynierowie Biura górniczego pracują pojedynczo lub w grupach. Przed wyborem tematu prac badawczych Biuro Górnicze w drodze ankiety zbiera od przemysłu projekty aktualnych zagadnień do opracowania. Koszty prac badawczych są wysokie. Opracowanie jednego zagadnienia i opublikowanie wyniku badań kosztuje do 10.000.— dolarów.

Jak z powyższego szematu organizacyjnego widać, prace badawcze Biura Górniczego obejmują obszernie całokształt górnictwa Stanów Zjednoczonych.

W dziale przemysłu naftowego prace badawcze Biura Górniczego są często koordynowane z innymi pracami w tej dziedzinie. Naftowa Stacja Doświadczalna w Bartlesville (U. S. Bureau of Mines, Petroleum Experimental Station, Bartlesville, Oklahoma) pracuje obecnie nad następującymi zagadnieniami:

Wytłaczanie ropy naftowej z pokładów za pomocą sprężonego powietrza, w celu zwiększenia wydobywania (do doświadczeń użyto próbek geologicznych, wziętych z otworów świdrowych).

Chemiczne reakcje powietrza z ropą naftową w złożu.

Wyżeranie zbiorników.

Zużytkowanie gazu ziemnego.

Dystylacja rozkładowa ropy naftowej.

Analizy rop naftowych.

Wiązanie się cementu.

Inne zagadnienia.

Naogół Biuro Górnicze bada i rozwiązuje bieżące zagadnienia górnictwa z punktu widzenia oszczędnej gospodarki dobrami narodowymi i zmniejszania kosztów wytwarzania tych dóbr. Biuro Górnicze jest więc w naszym pojęciu państwowym instytutem górniczym.

Związkowa Komisja Ochrony Złóż naftowych. (Federal Oil Conservation Board).

Świetny rozwój amerykańskiego przemysłu naftowego w okresie powojennym zaczął nasuwać obawy o przyszłość tego przemysłu, a to ze względu na zmniejszającą się wówczas ilość nowo odkrytych złóż naftowych i marnotrawną gospodarkę w eksploatacji istniejących pokładów, oraz ze względu na zwiększające się równocześnie w znacznym stopniu zapotrzebowanie na produkty naftowe. Po licznych ankietach i komisjach w tej sprawie Prezydent Stanów Zjednoczonych Calvin Coolidge dnia 19-go grudnia 1924 roku powołał do życia Związkową Komisję Ochrony Złóż Naftowych, składającą się z Sekretarzy (Ministrów) Wojny, Marynarki Wojennej, Spraw Wewnętrznych i Handlu. Celem tej Komisji jest badanie całokształtu gospodarki złożami naftowymi jako dobrem narodowym i wciąganie całego przemysłu naftowego do współpracy nad rozwiązywaniem tych zagadnień. Związkowa Komisja Ochrony Złóż Naftowych wydała dotychczas cztery sprawozdania, w których, opisując gospodarkę w przemyśle naftowym, podaje również w formie bardzo ogólnej zalecenia na przyszłość. Związkowa Komisja Ochrony Złóż Naftowych wpływa bardzo poważnie na amerykański przemysł naftowy, głównie swoim autorytetem. Jest to organ, który — jak w sprawozdaniach podkreśla — ma stałe na widoku troskę o zaopatrzenie kraju w surowiec naftowy i pozostawienie przyszłym pokoleniom jak największych zapasów tego surowca w celu dalszego utrzymania dobrobytu Stanów Zjednoczonych i kierowniczej ich roli światowej w tej dziedzinie.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Sytuacja w przemyśle naftowym w maju 1931 r.

Obraz statystyczny sytuacji przemysłu rafineryjnego w maju przedstawia się na podstawie danych Ministerstwa Przemysłu i Handlu jak następuje:

Przeróbka ropy.

Wszystkie rafinerie przerobiły w maju 42.628 tonn ropy, w tem 27.678 tonn ropy borysławskiej, oraz 14.950 tonn rop specjalnych. W porównaniu z przeróbką w miesiącu kwietniu zmniejszyła się przeróbka w maju o 5.058 tonn t. j. 10,6%. Zmniejszenie się przeróbki w tej wysokości przypisać należy częściowo czynnikom koniunkturalnym, a częściowo sezonowym. W porównaniu z przeróbką w maju 1930 r., spadła przeróbka w okresie sprawozdawczym o 2.440 tonn, tj. 5,4%.

Małe rafinerie, nienależące do Syndykatu, przerobiły w maju około 3.633 tonn ropy, co równa się, w stosunku do przeróbki kwietniowej, wzrostowi około 983 tonn, zaś w stosunku do maja r. ub. zmniejszeniu o 137 tonn.

Ekspedycje na spożycie krajowe.

Zbyt produktów w kraju kształtował się w miesiącu sprawozdawczym niekorzystnie. Ekspedycje na rynek wewnętrzny, które według obserwowanego od lat zjawiska wzrastały w miesiącu maju, w tym roku były niższe od ekspedycji w miesiącu kwietniu o 408 tonn. Porównanie ekspedycji miesiąca maja bieżącego i ubiegłego roku podajemy w następującej tabeli:

Produkt	Maj 1931 w t o n n a c h	Maj 1930 w t o n n a c h	Wskaźnik Kwiecień 1930 = 100
Benzyna	7.645	8.954	85
Nafta	5.376	6.175	87
Oleje napędowe	4.038	4.732	85
Oleje smarowe	2.826	3.450	82
Parafina	519	655	78
Inne	1.789	1.931	93
Razem	22.193	25.897	średnio 86

Jak z powyższej tabeli widać, obniżył się zbyt wszystkich produktów naftowych, a obniżenie się przeciętnego wskaźnika z 92 w mies. kwietniu, na 86 w miesiącu maju, wskazuje na dalsze pogłębienie się depresji.

Z porównania cyfr ekspedycyjnych rafinerii zorganizowanych i rafinerii małych wynika, że w porównaniu z miesiącem majem r. ub. obniżyły się ekspedycje krajowe zorganizowanych rafinerii o 4.015 tonn, t. j. o 17,4%, zaś ekspedycje małych rafinerii wzrosły o 312 tonn, t. j. o 11,1%.

Eksport.

Ekspedycje produktów naftowych z rafinerii z przeznaczeniem na eksport były większe o 1.441 tonn, aniżeli w kwietniu r. b., jednakowoż o 1.671 tonn mniejsze, aniżeli w maju r. ub. Porównanie wywozu za miesiąc sprawozdawczy i za maj 1930, podajemy poniżej:

Produkt	Maj 1931 w t o n n a c h	Maj 1930 w t o n n a c h	Wskaźnik Maj 1930 = 100
Benzyna	5.851	4.702	124
Nafta	1.723	2.667	65
Oleje napędowe	3.804	2.868	132
Olej smarowy	2.174	4.526	48
Parafina	1.284	1.287	100
Inne	1.395	1.852	75
Razem	16.231	17.902	średnio 91

Nierównomierność wskaźnika poszczególnych produktów, za wyjątkiem parafiny, uwidacznia bardzo poważne odchylenia, co odnieść należy do chaotycznych stosunków rynkowych, o czym szczegółowo mówić będziemy w ustępie, dotyczącym sytuacji rynkowej. Zaznaczyć tu jeszcze wypada, że także w maju eksportowały jedynie rafinerie zorganizowane.

Zapasy.

Produkt	Zapasy 31/V. 1930 w t o n n a c h	Zapasy 1/I. 1931 w t o n n a c h	Zapasy 31/V. 1931 w t o n n a c h
Benzyna	26.030	34.932	40.350
Nafta	22.156	20.739	28.219
Oleje napędowe	19.293	12.171	21.315
Oleje smarowe	36.018	32.714	41.382
Parafina	6.024	4.286	5.413
Inne	90.093	110.193	100.416
Razem:	199.614	215.035	237.095

Z powyższego wynika, że stan zapasów w rafineriach był z końcem maja nadmiernie wysoki i pomimo zmniejszenia przeróbki w maju oraz większych ekspedycji eksportowych, wzrósł jeszcze w porównaniu ze stanem z końca kwietnia. Uderzający jest wysoki poziom zapasów produktów standardowych, a w szczególności benzyny i olejów smarowych. Zapasy w niektórych grupach produktów skłoniły rafinerie do zawarcia niekorzystnych transakcji eksportowych celem usunięcia zatoru.

Wytwórczość. — Stosunek zbytu krajowego, Eksport. — Stosunek zbytu do wytwórczości.

Ocena sytuacji przemysłu naftowego wzgl. jego rentowności w okresie sprawozdawczym wynika z następujących cyfr:

Ogólna produkcja rafinerii wynosiła w maju	37.967 tonn.
Produkcja gazoliny około	3.600 „
Razem	41.567 tonn.
Zbyt w kraju wynosił	22.193 tonn
Zbyt w eksporcie wynosił	16.231 „ 38.424 tonn.
Ogólny zbyt produktów wynosił 92,5% wytwórczości, zaś zbyt krajowy 53% wy-	

twórczości, czyli, że na eksport pozostało w miesiącu maju 47% wytwórczości. Rzeczywisty stosunek ekspedycyj kraj-eksport wynosił: 57,5% kraj, i 42,5% eksport. Znacznie gorzej przedstawia się stosunek ekspedycji krajowych do wytwórczości wielkich rafinerii, które, wedle zaciągniętych przez nas informacji, wysłały na rynek krajowy zaledwie 47% swej wytwórczości.

Obecna sytuacja rynkowa

A) Rynek krajowy.

Konsumpcja produktów naftowych wykazuje w miesiącu sprawozdawczym w stosunku do ubiegłego miesiąca zmniejszenie się, i to odnośnie do wszystkich produktów, z wyjątkiem benzyny.

Stan ten spowodował wzrost zapasów rafinerijnych, i przyczynił się do dalszej obniżki cen derywatów przez małe rafinerie, forsujące sprzedaż towaru, wyprodukowanego przez nie w zwiększonej ilości. Czynią one to tem chętniej, im bardziej liczą się z możliwością nabycia surowca na wolnym rynku po obniżonej cenie. Ta ostatnia okoliczność spowodowała dalsze przesunięcia między obiema grupami przemysłu naftowego odnośnie do ekspedycji krajowych, a to na korzyść rafinerii, zaopatrujących się w ropę wyłącznie na wolnym rynku po cenach znacznie obniżonych.

Spadek konsumpcji nafty w porównaniu z identycznym okresem roku ubiegłego jest wydatny i większy aniżeli w miesiącu poprzednim, a przypisać go należy w pierwszym rzędzie zubożeniu sfer rolniczych.

Nieznaczny wzrost konsumpcji benzyny w porównaniu z miesiącem ubiegłym nie może przemysłu zadowolić, gdyż wysokość spożycia leży poniżej poziomu z maja r. ub., co nasuwa smutne refleksje, skoro się zważy, jakie nadzieje przywiązywał wielki przemysł rafinerijny do wzmagającej się konsumpcji tego produktu, inwestując ogromne sumy w nowoczesne instalacje, których nie może obecnie należycie wykorzystać. Benzynę wypierają produkty zastępcze (benzol, spirytus, gazolina), i z tego powodu wynosi ogólny spadek zbytu tejże 15% w porównaniu z majem r. ub., przyczem spadek ekspedycji benzyny wielkich rafinerii powiększył się do 25% w porównaniu do ekspedycji zeszłorocznych. Ustawa o funduszu drogowym nietylko zatamowała rozwój przedsiębiorstw, ale w dużej mierze przyczyniła się do zwinięcia wielu linii autobusowych, a tem samem do restrykcji zbytu benzyny. Stanowisko Ministerstwa Robót Publicznych do postulatów Związków autobusowych nie jest do tej chwili wyjaśnione.

Pogłębienie depresji gospodarczej uzewnętrzniło się w miesiącu sprawozdawczym w szczególności przy ekspedycjach oleju gazowego i olejów smarowych, a to w stopniu bardziej wzmożonym, niż w kwietniu b. r.

Wskaźnik ekspedycji parafiny obniżył się do 78% wysyłek w maju r. ub., a zmniejszenie konsumpcji w tym produkcie sparaliżowało dalsze dążności organizacyjne świeczkarzy.

Pozostaje w tej chwili otwartą kwestją, czy jesteśmy u punktu kulminacyjnego depresji na rynku krajowym, i czy dalsze objawy stagnacji życia gospodarczego nie pociągną za sobą większego jeszcze kurczenia się spożycia produktów naftowych.

B) Rynki eksportowe.

Stosunki produkcyjne i rynkowe w światowym przemyśle naftowym zbliżają się w szybkim tempie do katastrofy. U największego producenta ropy i konsumenta produktów, jakim jest Ameryka, miernikiem wytworzonej sytuacji jest cena ropy, wynosząca w czerwcu od 25 do 37 cts. za baryłkę, w zależności od gatunku, co po przeliczeniu wynosi 18 do 26 dolarów za cysternę 10-cio tonnową. Zawierano również umowy na zasadzie ceny 15 ct. za baryłkę t. j. niespełna 11 \$ za cysternę.

Spadek ceny ropy spowodował derutę cen produktów gotowych, a w szczególności benzyny; właściwie ustało w Ameryce kalkulowanie ceny. Producenci ropy „Mid - Continent“ zwrócili się do Prezydenta Hoovera z prośbą o podjęcie natychmiastowych kroków zaradczych, albowiem według ich zdania, wyrażonego w memorjale do Prezydenta, przemysł naftowy stanie się za dwa miesiące dojrzałym do bankructwa, jeżeli w przeciągu tego czasu nie nastąpi jakiś zasadniczy zwrot. Rzecz naturalna, że wydarzenia wewnętrzne odbiły się niekorzystnie na cenach eksportowych.

Ruch spadkowy cen wyraża się następująco:

Notowania	Z końcem maja	9 czerw.	30 czerw.
Benzyna motor. 740	1.61	1.52	1.44
Nafta rafin.	1.30	1.22	1.22
Olej gazowy	0.91	0.88	0.76
Parafina 50/52	6.60	6.32	

Rynki europejskie wykazują dwie rozbieżne tendencje w handlu produktami, a mianowicie: ruch zniżkowy cen hurtownych, oraz ruch zwyżkowy cen detalicznych. Zniżka cen hurtowych pozostaje pod wpływem notowań amerykańskich i jeszcze niższych notowań rumuńskich, wzgl. rosyjskich. Natomiast zwyżka cen detalicznych w niektórych krajach wywołana została zwiększeniem opłat fiskalnych od importu.

W Czechosłowacji opublikowano 29 maja ustawę o funduszu drogowym, na podstawie której pobierać się będzie od benzyny podatek w wysokości Kč od innych zaś olejów mineralnych w wysokości 15 Kč. Wskutek tego podwyższono ceny benzyny z pomp w Pradze z 2 Kč na 2.50 Kč. Również ceny innych produktów podwyższone zostały w odpowiednim stosunku.

W Niemczech podwyższono niespodzianie z ważnością od 29 maja cło z 10 na 17 Mk. Na skutek tego podwyższono cenę benzyny ze stacji pompowych o 6.5 fg, benzolu 4.5 fg, mieszankę zaś o 5.5 fg. Obecna cena benzyny z pomp wynosi w Berlinie 36.5 fg za litr. Podwyżka cła podniosła wysokość opłat publicznych do 50% ceny rynkowej.

Również w Szwecji podwyższono w czerwcu podatek od benzyny z 6 na 8 oere za litr, w związku z czym handlarze podnieśli cenę benzyny z 20 na 22 oere za litr.

Ponieważ publikacje statystyczne, dotyczące importu wzgl. spożycia wykazywały znaczne zmniejszenie obrotów w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększenie opłat fiskalnych w szeregu krajach, i wywołane tem podrożenie detalicznych cen benzyny, wpłynie niezawodnie na dalsze zmniejszenie się spożycia i pogorszenie ogólnej sytuacji w przemyśle naftowym.

Stosunki w przemyśle naftowym rumuńskim, najpoważniejszego naszego konkurenta na rynkach europejskich, pogorszyły się również w ciągu czerwca. Widoki na wznowienie kartelu spełży na niczem i w związku z tem wzrosło wydobycie ropy na 1900 wzgl. 2000 cystern dziennie. Ceny ropy w zależności od gatunku wynosiły w połowie miesiąca od 24 do 30 \$ za cysternę. Zarówno ceny krajowe jak i eksportowe spadły; notowania cen eksportowych w połowie miesiąca wynosiły fob Konstanca za 100 kg w dolarach:

Benzyna do 730	\$ 1.54
Benzyna do 740	„ 1.35
Benzyna do 770	„ 0.98
Nafta	„ 0.59
Olej gazowy	„ 0.66

Działalność polskich rafinerii była w czerwcu ożywiona. Najważniejszym zdarzeniem było zawarcie umowy z kartelem czeskim o dostawę produktów na rynek czechosłowacki w ciągu bieżącego roku. Dzięki obopólnemu zrozumieniu sytuacji, uzyskały polskie rafinerie kwoty importowe, umożliwiające planową pracę do końca roku. Niestety korzystne warunki ilościowe są połączone z nader niekorzystnymi warunkami cennikowymi, gdyż dostawy zaliczane są po cenach notowań rumuńskich, a więc gorszych od parytetu światowego.

Nadmierny stan zapasów w rafineriach oraz niekorzystne warunki zbytu na innych rynkach Europy centralnej zmusiły polskie organizacje eksportowe do szukania zbytu na rynkach północnych. Nasze organizacje handlowe odniosły tu sukces natury organizacyjnej przez zawarcie porozumienia co do dostaw produktów na rynki krajów bałtyckich z grupą Shella. Transakcje zawierane na zasadzie cen znacznie niższych od parytetu światowego, mają jednak tę zaletę, że zapłata następuje gotówką przy odbiorze towaru, a zatem Firmy nie narażają się na bankructwa odbiorców, z czym się często obecnie spotykają na rynkach Europy Centralnej.

Sytuacja na rynku parafinowym w miesiącu czerwcu nie uległa poprawie. Pomijając już fakt, iż miesiąc ten jest najsłabszym miesiącem nie-sezonowym, podkreślić należy, że na osłabienie tendencji wpłynęła dalsza ogólna zniżka cen wszystkich produktów naftowych w Ameryce, pod którym to wpływem ucierpiała również cena parafiny, tak, że już 8-go czerwca sygnalizowano dalszą zniżkę ceny parafiny taflowej o 1/8, na 2 7/8 cts. za lbs, parafina łuskowa zaś obniżyła się na 1.85 cts. lbs.

Zniżkowa tendencja na parafinę miała mimo dalszego spadku produkcji i zapasów, wskazuje więc na silne zdenerwowanie naftowych kół amerykańskich, skłonnych do przyjmowania ofert poniżej ceny oficjalnej.

Wynikiem tej sytuacji na rynku amerykańskim było obniżenie ceny parafiny cif. porty europejskie z \$ 7.70 na \$ 7.25.

W miesiącu sprawozdawczym ukazały się na rynku europejskim również pierwsze transporty parafiny rosyjskiej. Narazie z powodu wpływu zbyt krótkiego czasu od jej ukazania się konkurencja wzgl. wpływ parafiny rosyjskiej na rynek europejski nie zaznaczył się jeszcze wyraźnie.

Poniżej podajemy notowania polskich rafinerii z końcem b. r. w \$ za 100 kg.

Produkt	loco Piotrowice FOB Gdańsk	
Benzyna surowa 720/30	\$ 2.00	1.29
Benzyna lakowa	„ 2.30	—
Nafta dystyl.	„ 1.25	—
Nafta raf.	„ 1.35	1.20
Olej gazowy	„ 0.90	0.85
Olej wrzecionowy raf.	„ 1.60	—
Olej maszynowy 3—4/50 raf.	„ 1.80	—
Olej maszynowy 4—5/50 raf.	„ 2.00	—
Olej maszynowy 6—7/50 raf.	„ 2.45	—
Parafina raf. 50/52	„ 7.25	przec. cif porty europ.
Asfalt borysl. luzem 60/120	„ 0.70	
Asfalt borysl. w bębnach	„ 0.95	
Asfalt bezparafinowy netto	„ 2.15—2.25	
Koks z zawartością popiołu do 1%	„ 1.10	
Koks z zawart. popiołu od 1—4%	„ 0.50—0.60	

PLACE ROBOTNICZE W PRZEM. NAFT.

Place robotnicze na miesiąc lipiec 1931 r. zostały w myśl umowy z dnia 5 marca b. r. w stosunku do plac w poprzednim miesiącu niezmienione.

Poszczególne place przedstawiają się następująco:

Place dniówkowe:

Borysław	Krosno	Bitków
I. kat. 8.24 Zł.	8.03 Zł.	8.03 Zł.
II. kat. 6.49 „	6.15 „	6.15 „
III. kat. 4.48 „	4.15 „	3.73 „
IV. kat. 2.62 „	2.31 „	2.31 „

Dodatek dla wiertaczy za odpowiedzialność:
Borysław I. kl. 1.36 Zł. — II. kl. 0.68 Zł. dziennie.

Stróże furmani za 12 godzin pracy pobierają place II. kategorii.

Ryczałty miesięczne dla wszystkich Zagłębi:

I. kat. 36.12 Zł.	III. kat. 20.81 Zł.
II. kat. 21.70 „	IV. kat. 7.75 „

Stróże i furmani za 12 godzin pracy pobierają ryczałt III. kat.

Dodatki w rafineriach:

Dodatek dla III. kat. palaczy destylacyjnych, czyścicieli pras i kotłów ustala się na Zł. 0.86 na dniówkę.

Dodatek dla robotnic IV. kategorii w świeczkarniach, rozlewniach parafiny i laboratoriach ustala się na Zł. 0.57 na dniówkę.

Relutum węglowe.

Wysokość relutum węglowego ustala się za 100 kg dla Zagłębi:

Borysław - Bitków	Zł. 7.—
Krosno - Dziedzice	Zł. 5.60

Relutum naftowe:

Relutum naftowe ustala się na Zł. 0.52 za 1 kg.

CENA GAZU ZIEMNEGO.

Dla Zagłębia Borysław - Tustanowice za miesiąc czerwiec 1931 r. ustalona została przez Izbę Przemysłowo - Handlową we Lwowie w porozumieniu z Krajowym Towarzystwem Naftowym cena gazu na

4,89 groszy za 1 m³.

Przy obliczaniu ceny gazu przypadającego na udział brutto, odliczają kopalnie z powyższej ceny koszty zabierania gazu z kopalń, t. j. koszty tłoczenia i t. p.

CENY ROPY NAFTOWEJ.

Ceny ustalone dla ropy, przypadającej na udziały brutto, na miesiąc czerwiec 1931.

Marka	Cena za 1 wagon à 10.000 kg	
Kryg czarna	Zł.	1.500.—
Rymanów	„	1.530.—
Krosno parafinowa, Krościenko parafinowa, Równe rogi parafinowa	„	1.550.—
Ropienka ad Dukla	„	1.580.—
Borysław, Orów, Popiele, Wierzchnia Mraźnica, Rypne, Słoboda Rungórska, Kosmacz, Opaka, Strzelbice, Rajske, Szymbark, Łodyna, Hołowicko, Zmienica - Turzpole, Wulka, Węglówka, Równe Rogi wolna od parafiny, Wafkowska, Lipinki, Libusza, Zagórz, Białkówka-Winnica	„	1.611.—
Urycz Pereprostyna, Paszowa, Kryg zielona, Krościenko wolna od parafiny, Dobrucowa, Lubatówka, Męcinka	„	1.650.—
Krosno wolna od parafiny, Iwonicz, Klimkówka	„	1.700.—
Harkłowa	„	1.750.—
Mokre	„	1.770.—
Majdan Rosulna	„	1.800.—
Schodnica, Stara Wieś ciemna	„	2.000.—
Bitków Franco Polonaise	„	2.014.—
Bitków St. Nobel	„	2.094.—
Męcina wielka, Męcinka	„	2.180.—
Grabownica-Humniska	„	2.200.—
Bitków loco Dąbrowa, Pasieczna	„	2.237.—
Torosówka	„	2.250.—
Potok	„	2.257.—
Kłęczany	„	2.500.—
Stara Wieś biała	„	2.700.—

Przewóz ropy i produktów naftowych w komunikacji kolejowej za r. 1930.

Tonn	‰ w stosunku do sumy przewozów w grupie naft. w danej komun.		
Nadano w komunikacji wewn. łącznie z wolnem m. Gdańskiem	861.502	82.4	2.4
Nadano do portu Gdyni	1.233	0.1	—
Nadano do portów Gdańska	40.696	3.9	0.6
Nadano zagranicę	118.019	11.3	1.5
Przyjęto z portu Gdyni	1.239	0.1	0.3
Przyjęto z portów Gdańska	2.179	0.2	0.3
Przyjęto z zagranicy	4.818	0.5	0.4
Tranzyt przez polskie koleje	16.314	1.5	0.3
Rok 1930 razem	1,046.000	100.0	1.7
Rok 1929 razem	1,151.761	—	1.5
Rok 1928 razem	1,176.346	—	1.7
Rok 1927 razem	1,138.996	—	1.8

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY

„Posiedzenia naukowe Państwowego Instytutu Geologicznego“ Nr. 30, Warszawa w maju 1931 roku.

W wymienionym zeszycie sprawozdań znajdujemy szereg prac dotyczących bezpośrednio lub pośrednio przemysłu naftowego, wobec czego umieszczamy poniżej ich streszczenie.

1) K. Tołwiński: „Sprawozdanie Wydziału Naftowego z badań geologicznych wykonanych w Karpatach i na Przedgórzu“.

W r. 1930 przekroczono granice poprzednio badanych obszarów i zaznaczono działalność na wielkim regionie karpackim na przestrzeni przeszło 400 kilometrowej, z uwzględnieniem niektórych partyj przedgórza wschodniego.

Na przedgórzu pracował na wschodzie dr. Bujalski, obejmując swymi zdjęciami specjalnie obszar między Bystrzycą nadwórniańską a Łomnicą. W obrębie Daszawy wykazały nowe wiercenia w dalszym ciągu gazonośny charakter miocenu młodszego, wskutek czego kopalnie daszawskie tworzą dzisiaj bardzo ważny obiekt przemysłowy.

W Karpatach środkowych skupiła się znaczna grupa robót na arkuszach Dobromil, Ustrzyki, Turka i Lisko - Dydiowa. Pracowali tu dr. Jaskólski, dr. Horowitz, dr. Sokołowski i dr. Opol-ski. Większa grupa robót obejmowała już częściowo nasz region zachodni pomiędzy Sanokiem a Gorlicami. Między innymi zakończono arkusz Sanok, gdzie pracowali dr. Gawęł, inż. Hempel, i dr. Krajewski. Zdjęcia na arkuszu Jasło dokonane zostały przez pp. Boehma, Obtulowicza, Swidzińskiego, H. Teisseyra, Wyszyńskiego, Koniora i Tołwińskiego. Również zdjęcia na arkuszu Ropianka posunęły się naprzód. Na obszarze gorlickim pracowali dr. Swidziński, oraz dr. Konior.

Na najdalszych krańcach Karpat na arkuszu Wadowice pracował p. Książkiewicz.

2) B. Bujalski: **Sprawozdanie z badań na arkuszach Mikuliczyn, Stanisławów i Dolina.** W sprawozdaniu tem nie znajdujemy szczegółów dotyczących bezpośrednio stosunków ropnych.

3) Z. Opol-ski: **Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszach Lisko, Ustrzyki Górne i Turka.** W sprawozdaniu tem nie znajdujemy również osobnego ustępu dotyczącego ropy.

4) S. Jaskólski: **Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszu Turka.**

W odniesieniu do ropy naftowej znajdujemy tu ustęp następujący: Na obszarze depresji centralnej związane są wycieki ropne i dawne wyrobiska górnicze z poziomem dolno - krośnieńskim. Znajdujemy je w miejscowościach przytaczanych już od dawna w literaturze naftowej,

jak Szumiacz, Jabłonka, Niżnia, Łomża - Wolcze, są one jednakowoż nikłe i nie budzą wielkich nadziei. Na obszarze skibowym obserwowano słabsze wycieki w starszych formacjach w potoku Łapszyn, w lasach br. Liebiga, koło szczytu Werszok. Tereny sensu stricto naftowe, to opisane już przez H. de Cizancourta okolice Kręciatej i okolica Wołosianki Małej, gdzie pracują obecnie dwa towarzystwa naftowe. Z 5-ciu postawionych szybów dwa produkują po 100 kg dziennie ropy z warstw krośnieńskich. Główna antyklina Wołosianki z kredą dolną w jądrze ma jedynie ślady źródeł słonych jak np. źródło Zuberu w Rozłuczu.

5) L. Horwitz: **Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszu Ustrzyki Dolne.**

Dotychczas skartowano 633 km². Pozostaje do zdjęcia 117 km². Poza kopalnią ropy w Polanie - Ostrem, zbadaną w ubiegłym roku, niema na danym obszarze innych kopalń. Natomiast w obrębie dwu stref antyklinalnych wyróżnionych (1. Łomna - Haszczów - Michniowice, stanowiącej przedłużenie strefy Łobozew - Teleśnica Oszwarowa, oraz 2. Lutowska - Skorodne - Polana) zauważone zostały sporadyczne wycieki ropne zwykle niezbyt obfite.

W pierwszej z tych stref ukazują się ślady ropy w obrębie obu skrzydeł. Natomiast w strefie Lutowska - Skorodne zauważone zostały piaskowce roponośne jedynie w skrzydle południowym na północnym zboczu Odrytu (Serednie małe, Rosochate, Olchowiec), w obrębie dwu górnych podpoziomów dolnych warstw krośnieńskich. Ropa ukazuje się tu na powierzchni prawdopodobnie wzdłuż tej samej linii, na której leży kopalnia w Rajskim.

6) J. Hempel: **„Sprawozdanie z badań dokonanych na arkuszu Sanok - Brzozów“.**

Roponośność badanego terenu jest bardzo wybitna. Wszystkie formacje geologiczne wykazują mniej lub więcej dużą roponośność. Opisane fałdy kredowe zawierają silne ślady ropne, a ponieważ są przedłużeniem pd. wschodniem fałdu kredowego w Grabownicy Starzeńskiej, gdzie istnieją już od dawna wybitne kopalnie ropy, przypuszczać można, że i tu nowe poszukiwania wiertnicze odkryją dalszy ciąg pd. - wschodni złóż ropnych Grabownicy. Były już próby wiertnicze za ropą, a to w Trepczy dwa szyby i w Falejówce dwa. Szyby te jednak umieszczono źle, bo na łękach eoceńskich i zresztą były zbyt płytkie. W Mrzygłodzie wiercono dwa szyby, założone na siodle eoceńskim. Szyby te jednak otrzymały ropę mało produkcyjną i nie opłacało się ich eksploatować. Te nieudatne wiercenia nie mogą jednak stwierdzić jałowości terenu i jest nadzieja, że nowe poszukiwania dadzą w przyszłości dodatnie rezultaty.

7) A. Gaweł: **Sprawozdanie z badań na połudn. wschodniej ćwiartce arkusza Sanok.**

Na zbadanym obszarze znajduje się szereg opuszczonych otworów wiertniczych, pochodzących z różnych czasów. Znajdują się one w Mrzygłodzie, w Międzybrodziu na lewym brzegu Sanu, w Falejówce, Jurowcach i na Glinicach. Wycieki ropne są widoczne w Trepczy.

8) St. Krajewski: **Sprawozdanie na arkuszu Brzozów-Sanok.** Obejmuje połudn.-zachodnie naroże tej ćwiartki, około 40 km² powierzchni.

Siodło Grabownicy jest w zachodniej swej partii roponośne. Na zachodnim krańcu zdjęcia istnieje dobrze się rozwijająca kopalnia Grabownicy Starzeńskiej. Ropa występuje tu w piaskowcu ciężkowickim i w kredzie. Stosunkami geologicznymi tej kopalni referent nie zajmował się bliżej, gdyż stanowi ona przedmiot specjalnej pracy B. Bujalskiego, będącej obecnie w druku.

W pn.-zachodnim przedłużeniu tego siodła, już poza obrębem niniejszego zdjęcia, leżą kopalnie ropy w Humniskach, w Brzozowie i w Starej Wsi.

Dalej ku wschodowi na obszarze Lalina wykonano dwa wiercenia bez rezultatu. Jedno stare na zachód od drogi Lalin-Grabówka w pobliżu granicy Grabówki. Według orzeczenia Prof. Dunikowskiego z r. 1913, użyzonego referentowi przez p. Hempla, miało ono mieć 300 m głębokości i nie przebiło czerwonych łupków, według zaś Prof. Grzybowskiego miało mieć 570 m głębokości, gazy i silne ślady ropy. Drugie wiercenie, nowsze, założone w kredzie w pobliżu leśniczówki, miało również mieć ślady ropy. Obecnie oba otwory zlikwidowano. Nie dały również rezultatów pozytywnych dwa wiercenia w Falejówce, położone na północ od Wrocienia.

Dowiercony w r. 1930 szyb „Strachocina 2“ w Strachocinie, czerpiący swą produkcję gazową z kredy siodła Zmiennica-Turzepole-Strachocina, znajduje się już poza obrębem zdjęcia referenta, tuż poza południową krawędzią zdjęcia.

9) D. Boehm: **Sprawozdanie z badań okolicy Żmigrodu (arkusz Jasło-Dukla).** Obszar leży w pd. zachodniej części arkusza i obejmuje około 150 km².

Występowanie ropy naftowej związane jest tu ściśle z wypiętrzzeniami antyklinalnymi. I tak w obrębie antykliny Żmigród-Dukla występują od czasu do czasu w ławicach piaskowców i łupków bitumicznych partje, obfitujące w ropę i gazy. Były one niegdyś eksploatowane, czego dowodem liczne otwory, rozrzucone na całej przestrzeni tej antykliny. W Pielgrzymce nad potokiem Kłopotnica było w 1881 r. 9 szybów kopanych 168 stóp głęb. Ropę eksploatowano tu z piaskowców gruboziarnistych, kwarcytowych.

W Mrukowej w r. 1881 były 4 szyby kopane głęb. 86 m. Eksploatowano ropę z warstw krośnieńskich. Obecnie istnieją w Mrukowej 2 szyby „Kostano“ 1 i 3 (czynny tylko „Kostano“ 3).

U stóp Gamracza w północnej stronie przy brzegu lasu było 8 szybów kopanych 150 łokci głęb. Ropę czerpano z piaskowców łupków menilitowych.

Na południe od Żmigrodu, u stóp wzgórza 499, występują w obrębie łupków menilitowych w głęb. około 12 m silne gazy i małe wycieki ropne.

Obok Łysej Góry koło kapliczki (p. 401) było 6 szybów kopanych, z nich 2 istnieją do dziś. Ropę pobierano ze sfałdowanych warstw krośnieńskich.

Ładne wycieki ropne widział referent w potoku kotańskim na pn.-wschod. od wsi Kotań, oraz w Jaworzu u stóp wzgórza z p. 689. Występują one tam w piaskowcach eoceńskich.

W Świątkowej Wielkiej obok p. 527 nad potokiem były niegdyś 4 szyby kopane 98 m. głęb. Ropa pochodziła z piaskowców eoceńskich (lub inoceramowych).

10) J. Obtułowicz: **Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszu Jasło, obszar około 150 km² w dorzeczu Wisłoka i Jasiołki.**

Na terenie badań eksploatowane są ropa i gaz w następujących gminach:

a) na fałdzie potockim w gminie Dobrucowa, Brzezówka, Białkówka, Męcinka, Jaszczew, Potok, Torosówka, Krosno, Krościenko niższe i wyższe,

b) na fałdzie Żarnowca w gminie Łęczany,

c) na fałdzie bobreckim w gminach Kobylany, Łęki i Bóbrka.

11) O. Wyszynski: **Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszu Jasło, obejmuje około 90 km² między potokiem Lubatówka, szosą Dukla-Żmigród, rzeką Wisłokiem i potokiem Iwla.**

Na zachodnim przedłużeniu roponośnego wypiętrzenia iwonickiego, na obszarze objętym zdjęciem ostatniego sezonu, występują na lewym brzegu Jasiołki w gminie Zboiska obfite wycieki ropne na granicy łupków menilitowych i warstw krośnieńskich. Drugi wyciek ropny istnieje w lesie o 400 m na pd.-zachód od leśniczówki w Zboiskach. W okolicy tej podjęto jeszcze w zeszłym stuleciu kopanie ręcznych studzienek na ropę, które i dzisiaj znajdują się w eksploatacji. W nowszych czasach odwiercono w gminach Zboiska i Frankowa 4 szyby poszukiwawcze przez T-wo „Karpaty“ i Bruggera. Wszystkie odwiercone szyby napotkały w menilitach ślady ropy i gazu, jednak o produkcji nie wystarczającej do stworzenia rentującej się eksploatacji.

12) H. Teisseyre: **Sprawozdanie z badań na arkuszu Jaśliska (Ropianka).**

Obejmuje obszar około 150 km² między szosą dukielską, a traktem z Jasła przez Żmigród.

Wśród minerałów pożytecznych w zbadanym obszarze na plan pierwszy wybijają się olej skalny i gaz ziemny.

Utworem naftonośnym są warstwy kredowe. Zdawna znane są występowania węglowodorów przede wszystkim w antyklinie Ropianki. We wsi tej nazwy leży jedna z najstarszych kopalń

w Polsce. Górnictwo naftowe rozpoczęło tu na szerszą skalę w r. 1868. W latach 1880—90 kopalnia ta traci swe pierwotne znaczenie, wskutek dowiercenia bogatych złóż ropnych w Wietrznie, Potoku i Słobodzie Rungurskiej (Szajnocha). Obecnie są próby dźwignięcia jej z upadku.

Na pd. - wschód od Ropianki na antyklinie tejże nazwy były kopane lub wiercone szyby w Wilszni, Smerecznej, Barwinku, oraz między Barwinkiem a Smereczną na obszarze t. zw. Grencerówki.

W Barwinku przed laty kilkudziesięciu istniały dwa produktywne otwory, po których dziś pozostały tylko ślady. Nie brakło też prób górniczych w górnym Komarniku po stronie Czechosłowacji.

Niewątpliwie roponośna jest kreda antykliny Świątkowej. W czasie, gdy okolice te badał W. Szajnocha, istniała w Świątkowej kopalnia ropy o niewielkiej produkcji. Wedle Noth'a, kredowe roponośne piaskowce znajdują się też w Krempnej.

13) H. Świdziński: **Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszach Jasło - Dukla i Gorlice - Grybów**. Zbadany obszar obejmuje około 46 km² na granicy arkuszy Jasło - Dukla i Gorlice Grybów. W najbliższych okolicach Bednarki.

Ślady ropy ograniczone są do elementu niższego i „autochtonu“ centralnej depresji. Skape ślady w eocenie pstrym znajdują się w kotlinie Bednarki w postaci gazów, natrafionych przy kopaniu studni, oraz w pasie zewnętrznym od Lipinek na Cieklin; gdzie w zarzuconych szybach i studniach dziś jeszcze widać ślady ropy.

14) St. Sokołowski: **Sprawozdanie z badań geologicznych na arkuszu Dobromil**, nie obejmuje bezpośrednich szczegółów dotyczących występowania ropy.

15) M. Książkiewicz: **Sprawozdanie z badań północnej części arkusza Wadowice** nie obejmuje szczegółów dotyczących bezpośrednio złóż naftowych.

* * *

Inż. Władysław Starkel: **Syndykaty w przemyśle naftowym dawniej, a dziś**, Warszawa 1931. Odbitka z wydawnictwa zbiorowego „Drogi“, „Pięć lat na froncie gospodarczym“.

W referacie obejmującym 18 stron druku omawia autor warunki powstania i istnienia organizacji przemysłowo - handlowych, a specjalnie przemysłu naftowego, i zapoznaje czytelnika z elementami kalkulacyjnymi przemysłu kopalnianego i rafineryjnego. Po krótkim omówieniu warunków wśród których pracowały poprzednie syndykaty przemysłu naftowego, przechodzi autor do szczegółowej oceny wyników pracy obecnego Syndykatu Przemysłu Naftowego, istniejącego od r. 1928, jego momentów dodatnich oraz błędów, popełnionych w czasie jego kilku letniego istnienia.

Referat, oparty na materiale źródłowym i dokładnej znajomości stosunków, panujących w na-

szym przemyśle naftowym, odznacza się wysoką obiektywnością w przedstawieniu spraw, będących niejednokrotnie przedmiotem gorących polemik na łamach naszej prasy codziennej i fachowej.

Nr. 6 i 7 czasopisma „Gaz i Woda“ przynosi szereg aktualnych i interesujących artykułów. Na wstępie Nru 6. zamieszczono obszernie sprawozdanie z XIII. Zjazdu Gazowników w Warszawie (część I.). W artykule tym należy zwrócić uwagę na sprawozdanie z wykonania uchwał XII Zjazdu, odbytego w ubiegłym roku w Drohobyczu, na którym prez. Inż. Świerczewski omówił również wykonanie rezolucyj zgłoszonych na powyższym Zjeździe przez przedstawicieli przemysłu gazowo-naftowego. W następnym artykule ilustrowanym licznymi zdjęciami opisuje Inż. A. Dziurzyński ciekawy z technicznego punktu widzenia zabieg, a mianowicie naprawę napełnionego gazem zbiornika, w ruchu, zapomocą elektrycznego spawania. Z kolei wymienić należy artykuł p. J. Maleckiego przedstawiający technikę wprowadzania gazu w Paryżu (roczna produkcja gazowni wynosi 578.000.000 m³) oraz artykuł Inż. Konopki o właściwościach i zastosowaniu odpornego na rdzę żelaza „Armco“ (zawartość domieszek w tym żelazie nie przekracza według zapodań autora 0.16%).

Zeszyt uzupełniają artykuły z dziedziny wodociągarstwa oraz obszerny dział sprawozdawczy i informacyjny.

„Przegląd Techniczny“ Nr. 25—26 zawiera między innymi „Sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Energetycznego w okresie od 1. IV. 1930 do 31. III. 1931. W sprawozdaniu tem czytamy odnośnie Komisji Gazowo-Naftowej:

„W związku z dojrzewającymi projektami gazyfikacji dalekosieżnej, opartej na gazie koksownianym, jako odpadowym, oraz na gazie ziemnym, Komisja gazowo-naftowa, której przewodniczył prof. R. Witkiewicz, opracowała ten problem w odniesieniu do rurociągów dalekosieżnych na gaz ziemny. Wobec aktualności sprawy gazyfikacji dalekosieżnej, P. K. En. zorganizował pod przewodnictwem p. dyr. Cz. Świerczewskiego konferencję specjalną na ten temat w Warszawie. Prace Komisji, wyłonionej przez tę konferencję, nie zostały jeszcze zakończone“.

„Przemysł Chemiczny“ Nr. 12. z czerwca 1931 r. zawiera następujące artykuły: W. Świętosławski i H. Narkiewicz: Laboratoryjny poziomy piec obrotowy o działaniu ciągłym do suchej dystalacji węgla w niskich temperaturach. Dr. Erwin Benesch i Dr. Edward Erdheim: Kilka uwag do publikacji Dra K. Küchlera (Jena) p. t. „Metoda szybkiego oznaczania wolnego kwasu solnego obok chlorku żelazowego i glinowego. Maciej Mączyński: Tayloryzacja laboratoriów chemicznych.

Obszerny dział sprawozdawczy oraz wiadomości bieżące uzupełniają wspomniany zeszyt.

PRZEGLĄD STATYSTYCZNY

Przemysł kopalniany w maju 1931 r.

(Sprawozdanie Izby Pracodawców w Borysławiu).

I. Ropa.

W maju wydobyto ogółem w Polsce 5.336 cyst. ropy naftowej, czyli o 239 cyst. więcej aniżeli w miesiącu poprzednim. W szczególności wydobyto w maju z kopalń okręgu górniczego:

Drohobycz	4.097 cyst. (+ 175 cyst.)
Jasło	830 „ (+ 42 „)
Stanisławów	409 „ (+ 22 „)
Razem wszystkie okręgi	5.336 cyst. (+ 239 cyst.)

Po odliczeniu od wydobycia brutto ropy użytej w maju na opał (9 cyst.) i zanieczyszczenia (135 cyst.) pozostaje produkcja czysta (netto) 5.192 cyst.

Ilość ropy odtłoczonej przez przedsiębiorstwa naftowo-wiertnicze do Towarzystw magazynowo-tłoczniowych i ekspedjowanej beczkami lub beczkowsami z kopalń nie posiadających połączeń rurociągowych wynosiła w maju 1931 roku.

5.148 cyst. (+ 170 cyst.)

Z tej ilości na okręg Drohobycz przypada 3.954 cyst., na okręg Jasło 807 cyst. i na okręg Stanisławów 387 cyst.

Zapasy ropy w Polsce z końcem maja 1931 r. w zbiornikach na kopalniach i w magazynach Towarzystw tłoczniowych wynosiły ogółem 2.435 cyst. t. j. o 322 cyst. więcej aniżeli w kwietniu br.

Okręg górniczy Drohobycz.

Wydobycie ropy z kopalń tego okręgu wynosiło w maju 1931 r. 4.097 cyst. a w szczególności:

w Borysławiu	807 cyst. (+ 41 cyst.)
w Tustanowicach	1325 „ (+ 106 „)
w Mraźnicy	1190 „ (+ 11 „)
Razem w rejonie Borysław	3322 cyst. (+ 158 cyst.)
Inne gminy poza rej. borysław.	775 „ (+ 17 „)
Ogółem	4097 cyst. (+ 175 cyst.)

Przeciętna dzienna produkcja kopalń naftowych okręgu drohobyckiego wynosiła w maju 132,2 cyst. a więc była o 1,5 cyst. większa aniżeli w poprzednim miesiącu.

Po odliczeniu z wydobycia brutto 132 cyst. zużytych na opał i zanieczyszczenia, otrzymamy

3.965 cyst. (+ 183 cyst.) ropy czystej, pozostającej w drohobyckim okręgu na przeróbkę.

W maju oddano ogółem w drohobyckim okręgu 3.954 cyst. ropy a w szczególności:

odtłoczono do Tow. Magaz. Tłocz.	3.879 cyst.
ekspedjowano beczkami, beczkowsami i t. p.	75 „
Razem	3.954 cyst.

W miesiącu sprawozdawczym ekspedjowano w drohobyckim okręgu do rafinerji koleją i rurociągami 3.691 cyst. ropy a w szczególności:

ropy marki borysławskiej	2.905 cyst.
„ marek specjalnych	786 „
Razem	3.691 cyst.

Widzimy zatem, że ilość ropy dostarczonej rafinerjom w maju była o 274 cyst. mniejsza od uzyskanej w tym miesiącu produkcji czystej.

Z końcem maja 1931 r. było w drohobyckim okręgu 1.771 cyst. ropy w zapasie a to: w zbiornikach kopalnianych 513 cyst. (— 58 cyst.), w zbiornikach Towarzystw magazynowo-tłoczniowych 1.258 cyst. (+ 318 cyst.).

Wielkie koncerny naftowe w drohobyckim okręgu odtłoczyły w maju 3.094 cyst. ropy t. j. 78,2% ogólnej produkcji odtłoczonej w tym okręgu.

Produkcja odtłoczona przez wielkie firmy w miesiącu maju 1931 r.

Firma	Rejon borysław.	Kopalnie poza Borysławiem	Razem
Premier	668 cyst.	188 cyst.	856 cyst.
Fanto	305 „	—	305 „
Karpaty	290 „	129 „	419 „
Nafta	261 „	—	261 „
Razem „Małopolska“	1.524 cyst. ¹⁾	317 cyst.	1.841 cyst.
Galicja	301 „	71 „	372 „
Limanowa	445 „	25 „	470 „
St. Nobel	246 „	10 „	256 „
„Gazy“ Schodnica	—	155 „	155 „
Razem wielkie koncerny	2.516 cyst.	578 cyst.	3.094 cyst.
Inne firmy	672 „	188 „	860 „
Ogółem	3.188 cyst.	766 cyst.	3.954 cyst.

¹⁾ Łącznie z produkcją szybów oddanych do eksploatacji akordowej.

Okręg górniczy Jasło.

W jasielskim okręgu wydobyto w maju 1931 r. 830 cyst. a więc o 42 cyst. więcej aniżeli w miesiącu poprzednim.

Zużycie na opał i zanieczyszczenia wynosiły w maju 1931 r. 5 cyst. zatem pozostawało produkcji czystej 825 cyst.

Ilość ropy odtłoczonej w miesiącu sprawozdawczym wynosiła 807 cyst. (+ 12 cyst.).

W zapasie pozostawało w dniu 31 maja 1931 r. w zbiornikach na kopalniach 187 cyst., zaś w Towarzystwach magazynowo-tłocznionych 208 cyst., czyli ogółem 395 cyst. ropy. (+ 47 cyst.).

Przeciętna dzienna produkcja w okręgu jasielskim wynosiła w maju 26,8 cyst.

Okręg górniczy Stanisławów.

Wydobycie ropy naftowej z kopalń tego okręgu wynosiło w maju 1931 r. 409 cyst. co w porównaniu z miesiącem kwietniem b. r. stanowi wyższkę 22 cyst.

Ponieważ na zanieczyszczenie i na opał odpada w maju 7 cyst. pozostaje z wydobycia brutto 402 cyst. (+ 21 cyst.).

W zapasie pozostawało w dniu 31 maja 1931 r. ogółem 267 cyst. ropy (+ 15 cyst.) a to: w zbiornikach na kopalniach 62 cyst. i w zbiornikach Towarzystw magazynowo-tłocznionych 205 cyst.

Ilość ropy oddanej na przeróbkę wynosiła 387 cyst. (+ 20 cyst.).

Przeciętna dzienna produkcja wynosiła 13,2 cyst.

Produkcja odtłoczona przez wielkie koncerny naftowe w okręgach Jasło i Stanisławów w maju 1931 r.

Firma	Jasło	Stanisławów	Razem
Małopolska	326 cyst.	185 cyst.	511 cyst.
Galicja	53 „	— „	53 „
Limanowa	— „	— „	— „
St. Nobel	— „	35 „	35 „
Comp. Franco Polon.	— „	68 „	68 „
Razem	379 cyst.	288 cyst.	667 cyst.
Różne inne firmy	429 „	99 „	528 „
Ogółem	808 cyst.	387 cyst.	1.195 cyst.

Cena ropy wedle notowań Tow. „Petrolea“ wynosiła w maju 1931 r. Zł. 1.822.— = \$ 205.18.

II. Gaz ziemny.

Ilość gazu ziemnego wydobytego w Polsce w ciągu maja 1931 r. wynosiła ogółem

36,317.384 m³ (—3,698.783 m³)

a w szczególności: w okręgu drohobyckim wydobyto 25,337.640 m³, w okręgu jasielskim 7,149.052 m³ i w okręgu stanisławowskim 3,830.692 m³.

Wydobycie gazu ziemnego w okręgu drohobyckim w miesiącu maju 1931 r.:

Borysław	3,858.159 m ³
Tustanowice	6,871.299 „
Mrażnica	7,176.493 „
	17,905.951 m ³
Daszawa	4,774.091 „
Gelsendorf	1,189.094 „
Inne gminy	1,468.504 „
Ogółem	25,337.640 m ³

Wielkie firmy naftowe wydobyły ze swoich kopalń ogółem 22,267.053 m³ gazu (61,3%) a w szczególności: w okręgu Drohobycz 15,803.373 m³, w okręgu Jasło 3,496.633 m³ i w okręgu Stanisławów 2,967.047 m³.

III. Gazolina.

Z ogólnej ilości wydobytego gazu w maju 1931 r. w Polsce przerobiono 66,1% na gazolinę. W okręgu drohobyckim przerobiono 20,395.069 m³, w okręgu jasielskim 643.235 m³ i w okręgu stanisławowskim 2,967.500 m³, czyli ogółem 24,005.804 m³.

Czynnych fabryk gazoliny było w rejonie borysławskim 14, w Drohobyczu 1, w Schodnicy 2, w Rypnem 1, w Bitkowie 2, w Równem 1, w Grabownicy 1, czyli razem 22.

Ogółem wytworzono w miesiącu maju 1931 r.:

379 cyst. gazoliny,

czyli w porównaniu z miesiącem kwietniem b. r. o 46 cyst. więcej.

Wytwórczość gazoliny w poszczególnych firmach w maju 1931 r.

Premier	372.400 kg.
Syndykat Nafta - Karpaty	393.072 „
Fanto	221.010 „
„Alfa“ Rypne	141.450 „
Małopolska Bitków	278.190 „
Małopolska Równe	306.770 „
Razem „Małopolska“	1,712.892 kg.
Galicja Borysław	302.500 „
Galicja Drohobycz	134.823 „
Galicja Grabownica	336.465 „
Gazolina	409.037 „
Limanowa	305.223 „
St. Nobel	227.650 „
„Gazy Ziemne“ Schodnica	103.696 „
Polskie Zakłady Gazolinowe	147.546 „
Gmina Chrześcijańska	43.355 „
Inż. Skoczyński	56.365 „
Kop. „Pasieczki“	14.350 „
Razem	3,793.902 kg.

Ilość robotników zatrudnionych we fabrykach gazoliny wynosiła w okresie sprawozdawczym 279, urzędników 34.

W maju dostarczono krajowym rafinerjom 3,063.137 kg. gazoliny.

Wywozu gazoliny zagranicę nie było.

Cena gazoliny w miesiącu sprawozdawczym wynosiła \$ 665.— za 1 cyst. (10.000 kg.).

Wydobycie gazu ziemnego w wielkich firmach naftowych w maju 1931 r.

Firma	D r o h o b y c z			Jasło	Stanisławów	Ogółem
	Borysław Tustanowice Mrażnica	Inne gminy drohobyckiego okręgu	Razem			
Małopolska	5,058.650	1,034.705	6,093.355	3,098.940	2,344.047	11,536.342
Galicja	909.450	—	909.450	335.197	—	1,244.647
Limanowa	2,653.404	19.445	2,672.849	—	—	2,672.849
Standard Nobel	1,638.032	5.270	1,643.302	—	623.000	2,266.302
Gazolina	132.971	1,817.062	1,950.033	—	—	1,950.033
Polmin	—	2,534.384	2,534.384	62.496	—	2,596.880
Razem wielkie firmy	10,392.507	5,410.866	15,803.373	3,496.633	2,967.047	22,267.053
Różne inne firmy . .	7,513.444	2,020.823	9,534.267	3,652.419	863.645	14,050.331
Ogółem	17,905.951	7,431.689	25,337.640	7,149.052	3,830.692	36,317.384

Ruch otworów świdrowych w wielkich firmach naftowych w maju 1931 r.

Firma	Drohobycz					Jasło					Stanisławów					Razem				
	w eksplo- atacji	wiercenie	wiercenie i produk.	inne	Razem	w eksplo- atacji	wiercenie	wiercenie i produk.	inne	Razem	w eksplo- atacji	wiercenie	wiercenie i produk.	inne	Razem	w eksplo- atacji	wiercenie	wiercenie i produk.	inne	Razem
Małopolska .	377	11	3	1	392	368	3	2	—	373	78	4	5	1	88	823	18	10	2	853
Galicja . . .	76	3	3	2	84	19	1	—	1	21	1	—	—	—	1	96	4	3	3	106
Limanowa .	51	4	—	3	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	4	—	3	58
St. Nobel . .	50	1	—	2	53	—	1	—	—	1	11	—	—	—	11	61	2	—	2	65
»Gazy« Schod.	234	1	2	1	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	234	1	2	1	238
Razem wielkie firmy	788	20	8	9	825	387	5	2	1	395	90	4	5	1	100	1265	29	15	11	1320
Różne inne firmy . . .	736	18	10	24	788	599	28	14	5	646	171	2	5	4	182	1506	48	29	33	1616
Ogółem . .	1524	38	18	33	1613	986	33	16	6	1041	261	6	10	5	282	2771	77	44	44	2936

IV. Wosk ziemny.

W ciągu maja 1931 r. wydobyto w Polsce 15.565 kg. wosku. Kopalnia wosku „Borysław“ w Borysławiu wyprodukowała ze starej hałdy 4.700 kg., zaś kopalnia w Dzwinczu 10.865 kg.

Ogółem wywieziono w maju zagranicę 16.000 kg. wosku. Całą tą ilość wywieziono do Niemiec.

W zapasie pozostawało z końcem maja 1931 r. 57.487 kg. wosku a to: w Borysławiu 13.818 kg. a w Dzwinczu 43.669 kg.

W maju 1931 r. zatrudniała kop. „Borysław“ w Borysławiu 39 robotników, kopalnia w Dzwinczu 152, czyli razem 191 robotników.

Cena wosku ziemnego w maju wynosiła Zł. 324.— za 100 kg.

V. Stan ruchu otworów świdrowych.

Z końcem maja 1931 r. było w Polsce ogółem 2.936 szybów czynnych a w szczególności:

	Drohobycz	Jasło	Stanisławów	Razem
samopłynne	5	2	14	21
tłokowane	312	25	23	360
łyżkowane	110	50	79	239
pompowane	976	893	133	2002
wyłącznie gazowe	121	16	12	149
Razem otworów w eksploatacji	1524	986	261	2771
w wierceniu	38	33	6	77
w wierc. i prod.	18	16	10	44
instrumentacja	23	6	2	31
rekonstrukcja	10	—	3	13
Razem otw. czyn.	1613	1041	282	2936

	Drohobycz	Jasło	Stanisławów	Razem
montowane	10	7	4	21
zmontow. a nieuruch.	9	—	1	10
czasowo zastanow.	653	116	38	807
likwidacja	12	—	5	17
Razem otw. świdr.	2297	1164	330	3791

Okręg górniczy Drohobycz.

Na rejon borysławsko-tustanowicki przypada 638 szybów czynnych, czyli 21,7% ogólnej ilości szybów czynnych w Polsce. Ruch otworów świdrowych w miesiącu sprawozdawczym przedstawia się w okręgu Drohobycz następująco:

	Borysław	Tustanowice	Mrażnica	Inne gminy	Razem
otwory eksploatujące ropę i gaz	147	190	132	934	1403
otwory wyłącz. gazowe	45	64	3	9	121
otwory w wierceniu i produkcji	4	4	3	7	18
otwory w wierceniu inne	2	4	11	21	38
	13	9	7	4	33
Razem	211	271	156	975	1613

W miesiącu sprawozdawczym uruchomiono w drohobyckim okręgu 4 nowe otwory świdrowe, a to:

w Mrażnicy — Violetta II. — „Limanowa“ Tow. Naft.
w Perehinsku — Tytus XI. — „Unia“ Ska Naft.
w Rypnem — Serhów 24 — „Małopolska“ (Alfa)
w Schodnicy — Muchowate 48 — „Galicja“ Ska Akc.

W maju rozpoczęto montaż urządzeń celem uruchomienia następujących nowych otworów:

w Schodnicy — Universum VIII. — „Universum“ Ska Naft.
w Wańkowej — Brelików — „Małopolska“ (Karpaty).

Poza wyżej wyszczególnionymi nowymi otworami uruchomiono w maju w drohobyckim okręgu górniczym 19 starych otworów świdrowych (czasowo zastanowionych) przeważnie do eksploatacji drobnych ilości ropy i gazu.

Okręg górniczy Stanisławów.

„Małopolska“ Grupa Francuskich Towarzystw Naftowych uruchomiła dnia 16 maja b. r. nowy otwór świdrowy „Dąbrowa Nr. 51“ w Bitkowie.

Polsko-Włoska Ska Akc. „Bonariva“ uruchomiła dnia 16 maja b. r. nowy otwór świdrowy „Italica Nr. 56“ w Pasiecznej.

DZIAŁ PRAWNY

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA.

Zmiana taryfy pocztowej, telegraficznej i telefonicznej wprowadzona została rozporządzeniem Ministra Poczt i Telegrafów dnia 16. czerwca 1931 r. Dz. U. Nr. 57, poz. 464.

Rozporządzenie dotyczy wprowadzenia miejscowych listów i kartek za zniżoną opłatą, podwyższenia opłaty za przesyłki zagraniczne, oraz paczek, przekazów pocztowych i należności dodatkowych. W dziale telegraficznym unormowane zostały opłaty za telegramy miejscowe, a w dziale telefonicznym zniesiono rozmowy t. zw. powiatowe, i zmienione stawki za rozmowy międzymiastowe.

Ulgi celne uregulowane zostały rozporządzeniem z dnia 22. czerwca 1931 r. Dz. U. Nr. 57, poz. 467. Ulgi dotyczą maszyn i aparatów niewyrabianych w kraju, o ile stanowią część składową nowo instalowanych kompletnych urządzeń oddziałów zakładów przemysłowych, lub mają służyć do obniżenia kosztów, względnie zwiększenia produkcji. Pozatem stosowane będą ulgi celne indywidualne dla oleju smarowego, używanego przy wytłaczaniu z porcelany artykułów elektrotechnicznych, t. zw. walczaków tj. zbiorników pary i wody wykutych z jednego bloku, oraz den wygiętych żelaznych i stalowych dla t. zw. kotłów krakowych.

Rozporządzenie wchodzi w życie dnia 1. lipca i obowiązuje do końca miesiąca grudnia 1931 r.

Konwencja handlowa zawarta w r. 1925 między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką, oraz protokoły dodatkowe do konwencji zmienione i uzupełnione zostały w ten sposób, że listy wyrobów czechosłowackich oraz polskich straciły swą ważność, i zastąpione zostały nowymi listami A), B), C).

Lista A), dotycząca importu towarów czeskich do Polski, dotyczy między innymi kotłów parowych, rurkowych, rur o osi prostej bez szwu, oraz aparatów dla rafinacji olejów mineralnych, a w szczególności kotłów dystalacyjnych, chłodnic wodno-rurkowych, podgrzewaczy olejowych, deflegmatorów, aparatów rektyfikacyjnych, filtrów olejowych, filtrów do odbarwiania olejów mineralnych, aparatów do regeneracji materiałów odbarwiających, krystalizatorów, pras filtrowych, aparatów do tłoczenia kwasu, aparatów do ekstrakcji benzyny z gazu, aparatów do ekstrakcji olejów mineralnych za pomocą benzyny, aparatów krakowych, i aparatów do ekstrakcji produktów lekkich z ciężkich olejów mineralnych.

Lista B) nie zawiera towarów interesujących bezpośrednio przemysł naftowy.

Lista C), dotycząca towarów polskich eksportowanych do Czechosłowacji, obejmuje między innymi parafinę, wosk mineralny, oraz smary do osi.

W protokole końcowym stwierdzono, że opłata za zezwolenie na import półfabrykatów olejów mineralnych do Czechosłowacji, wraz z nowym

ciem, nie mogą przekraczać stawek, ustalonych z góry na cały okres trwania konwencji handlowej i określonych cyfrowo w protokole.

Oplaty za paszporty na wyjazd zagranicę podwyższone zostały rozporządzeniem z dnia 20. czerwca 1931 r. Dz. U. Nr. 56, poz. 460.

Warunki praktyki, wymaganej dla zaliczenia do pracowników umysłowych sprzedawców i ekspedjentów sklepowych, określone zostały rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1 kwietnia 1931 r. Dz. U. Nr. 49, poz. 414.

Oplaty od reklam, wymienionych w ustawie o Państwowym Funduszu Drogowym a w szczególności także od reklam, podających adresy stacji benzynowych, unormowane zostały z ważnością od 1. lipca 1931 r. rozporządzeniem z dnia 10. czerwca 1931 r. Dz. U. Nr. 56, poz. 458.

JUDYKATURA I INTERPRETACJA.

Wynagrodzenie, wypłacone innym fabrykantom za odstąpienie prawa do produkcji, stanowi obrót podatkowy. Sporne między stronami jest, czy na zasadzie art. 5 p. 7 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z podstaw wymiaru podatku przemysłowego, to znaczy od sumy obrotu przedsiębiorstwa fabryki drożdży winno być potrącone wynagrodzenie, wypłacone

„Zrzeszeniu producentów drożdży“, Spółce z ogr. odp., jako komisowe za sprzedaż drożdży oraz odszkodowanie, wypłacone innym fabrykom drożdży za odstąpienie skarżącej firmie części przyznanego im kontygentu.

Najwyższy Trybunał Administracyjny, rozważając zarzuty skargi, uznał je za chybione. Jak wynika bowiem z treści art. 5 p. 7 ustawy, określa on ściśle, co w przedsiębiorstwach przemysłowych, wydobywających surowce, albo produkujących wyroby z wydobytych surowców, należy uważać za obrót, podlegający opodatkowaniu. W szczególności w ramach tego przepisu za obrót uważa się sumę przychodu brutto za surowce, półfabrykaty i gotowe wyroby, tak sprzedane za gotówkę, jak i wymienione lub sprzedane na kredyt. Sumę przychodu brutto zaś stanowi, jak to już Najwyższy Trybunał Administracyjny w szeregach swych wyroków wywiódł i uzasadnił, „pełny ekwiwalent, należny sprzedającemu z tytułu sprzedaży swych produktów“. Otóż w konkretnym przypadku tak przewidziana, wypłacona komisantowi, jak i wynagrodzenie, wypłacone innym fabrykantom za odstąpienie prawa kontygentu do wyrobu drożdży, nie mogą być potrącone od obrotu, albowiem stanowią one integralną część kosztów handlowych i narówni z innymi kosztami stanowią jeden z czynników ustalenia ceny produktu, a więc sumy przychodu brutto. Z tych powodów skargę należało oddalić jako nieuzasadnioną. (Wyrok N. T. A. L. Rej. 270/29).

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Konferencja w sprawie pomiaru gazu ziemnego zważeniem przekroju. Dnia 26 czerwca b. r. odbyła się w Izbie Pracodawców Przemysłu Naftowego w Boryslawiu, konferencja celem omówienia sposobów wprowadzenia w życie rozporządzenia Wyższego Urzędu Górniczego w sprawie pomiaru gazu ziemnego zważeniem przekroju. W konferencji wzięli udział przedstawiciele Władz górniczych, przedstawiciele przedsiębiorstw naftowych, oraz delegat Mechanicznej Stacji Doświadczalnej Politechniki Lwowskiej.

Referat wygłosił Inż. St. Sulimirski. Referent przedstawił praktyczne zasady stosowania pomiaru gazu ziemnego zważeniem przekroju na rurociągach ssących i tłoczących, jak również sposoby rozliczeń, oraz motywował zgłoszone na konferencję rezolucje, zmierzające do jednolitego unormowania zasad wprowadzenia w życie nowej metody pomiarów.

Nad powyższym referatem rozwinęła się ożywiona dyskusja, która wykazała zgodność poglądów na konieczność powszechnego wprowadzenia pomiaru gazu ziemnego zważeniem przekroju, przyczem podkreślono potrzebę możliwie rychłego opracowania norm dla pomiarów gazowych. Pewna różnica zdań wynikła na temat zmiany ceny gazu w związku z przejściem na pomiary zważeniem przekroju.

Z wyniku dyskusji uchwalono jednogłośnie rezolucję następującej treści:

„Przedstawiciele przedsiębiorstw naftowych, zebrani na konferencji w Izbie Pracodawców w Boryslawiu dnia 26-go czerwca b. r., opierając się na rozporządzeniu Wyższego Urzędu Górniczego, wprowadzając pomiar zważeniem przekroju, jako podstawową metodę mierzenia gazu ziemnego, oraz w przekonaniu, że zastosowanie tej metody usunie istniejące braki w dziedzinie pomiarów gazu w przemyśle naftowym i stworzy racjonalną podstawę do rozliczeń, postanawiają zgodnie wprowadzić tę metodę wszędzie tam, gdzie warunki techniczne pomiaru, oraz istniejące kontrakty na to pozwalają, najpóźniej jednak do dnia 1-go lipca 1932, oraz przy zawieraniu nowych umów w terminie wcześniejszym.

Warunki techniczne w jakich powinien się odbywać pomiar określi „Komisja dla spraw mierzenia gazu ziemnego“. W interesie rychłego wprowadzenia nowej metody pomiarów, winna Komisja opracować normy najpóźniej w terminie 4-ch miesięcy. Normy te uważane będą przez zainteresowane strony za obowiązujące. W okresie przejściowym do czasu ustalenia norm, poddada się strony, w wypadku sporów, orzecznictwu

Mechanicznej Stacji Doświadczalnej Politechniki Lwowskiej wzgl. innej fachowej instytucji lub osoby“.

Jednogłośnie powzięcie powyższej rezolucji powitać należy z prawdziwym zadowoleniem, ma ona bowiem duże praktyczne znaczenie dla unormowania stosunków w obecnym okresie przejściowym, gdy wprowadzana będzie w życie nowa metoda miernicza.

Specjalna Komisja, utworzona w łonie Ministerstwa Przemysłu i Handlu, której powierzono opracowanie programu organizacji przemysłu naftowego, a składająca się z Dyr. Pechego jako przewodniczącego, oraz inż. Friedberga, inż. Kazubskiego, dr. Ottmanna oraz inż. Wrangla, zakończyła swe prace przez opracowanie memoriału, ujmującego całokształt zasad organizacji przemysłu naftowego.

Wymieniony memoriał przedłożony został Panu Premierowi Prystorowi.

Tymczasowe wyniki plebiscytu. Zainteresowanie plebiscytem w przemyśle naftowym było bardzo znaczne, jak o tem świadczą wyniki głosowania. Ogółem uprawnionych było 9530. Z tej liczby oddano głosów ważnych w okręgu Borysław-Drohobycz 5670, na listę Nr. 1 1482, na listę Nr. 2 4188; w okręgu Bitków 746, na listę Nr. 1 87, na listę Nr. 2 659; w okręgu Krosno 3020, na listę Nr. 1 345, na listę Nr. 2 2675. Czyli ogółem głosów oddano 9436 z czego na listę Nr. 1 oddano 1914 (20.3%) na listę Nr. 2 7522 (79.7%).

Dowierzenie w Toroszwówce. Otwór Nr. 5, kopalni „Amelja“, firmy „Petronafta“, dowiercony został dnia 18 czerwca b. r. w głęb. 163 m, w rurach 10“, z początkową produkcją około 6.000 kg lekkiej ropy. Produkcja ustaliła się na 3.500 kg dziennie.

Próba odbudowy górniczej złoża naftowego przedsięwzięta została na kopalni „Śląsk“ w Szymbarku. Osiągnięcie złoża roponośnego spodziewane jest w głębokości około 50 m.

Pożegnanie Naczelnika Onyszkiewicza. Dnia 4 lipca b. r. odbyło się w Krośnie w lokalu Izby Pracodawców pożegnanie Naczelnika Okręgowego Urzędu Górniczego inż. Aleksandra Onyszkiewicza, przechodzącego w stan spoczynku. W pożegnaniu wzięli udział prawie wszyscy pracownicy naftowi zachodniego Zagłębia. W uznaniu zasług położonych dla przemysłu naftowego nadano Naczelnikowi Onyszkiewiczowi honorowe członkostwo Izby Pracodawców i Stałej Komisji Technicznej, a pozatem utworzono stypendjum szkolne Jego imienia.

Wystawa gazowo-naftowa zorganizowana zostanie na XI Targach Wschodnich przez firmę: Instytut Gazowy S-ka z ogr. odp. we Lwowie. Wystawa obejmie pokaz wszelkiego rodzaju zastosowania gazu ziemnego i jego produktów, oraz urządzeń, aparatów i maszyn, używanych przy opale, względnie popędzie, gazem ziemnym.

P. Jan Lenartowicz przemysłowiec naftowy ustanowiony został dekretem Pana Prezesa Sądu Apelacyjnego we Lwowie, zaprzysiężonym biegłym sądowym dla spraw administracyjno-komercyjnych przedsiębiorstw kopalniano-naftowych dla okręgu Sądu Okręgowego we Lwowie, równocześnie zaś wpisanym na listę zarządców przymusowych tegoż sądu w powyższym zakresie.

Przyjęcie fabryki Bohrmann, Szwede i Ska w Warszawie przez firmę H. Cegielski w Poznaniu. Znana placówka przemysłowa Bohrmann, Szwede i Ska w Warszawie, istniejąca od wielu lat, zmuszona została obecnym kryzysem do zlikwidowania swych zakładów. Produkcję zakładów Bohrmanna przejęła firma H. Cegielski S. A. w Poznaniu, rozszerzając tem samem zakres swej własnej produkcji między innemi w dziale aparatów i urządzeń dla przemysłu chemicznego, do którego zalicza się fabrykację związków azotowych, suchej dystalacji, ekstrakcji, gazownictwa i t. p. Pozatem zakłady Cegielskiego w związku z przejęciem całego technicznego materiału zakładów Bohrmanna mogą dziś budować także sterelizatory, autoklawy, wulkanizatory, pompy i t. p. Zakłady Cegielskiego przejęły również licencję na eksploatację w Polsce konstrukcyj zakładów E. Barbet w Paryżu w dziale przemysłu spirytusowego.

Wchłonięcie przez firmę H. Cegielski fabrykacji warszawskich zakładów Bohrmanna, posiada znaczenie ogólne dla polskiego przemysłu, fabryki H. Cegielski bowiem łącznie z faktem, któremu poświęcamy powyższe uwagi, wysunęły się na czoło naszego przemysłu krajowego, reprezentując obecnie przedsiębiorstwo, posiadające tak szeroki zakres produkcji, jak niewiele placówek przemysłowych w Polsce.

KRONIKA WIERTNICZA za czerwiec 1931.

Mrażnica.

Violetta I. — „Limanowa“. Normalne tłokowanie. Produkcja za czerwiec 37,72 cyst. ropy i 0,30 m³/min. gazu.

Violetta II. — „Limanowa“. Dnia 10-go czerwca zastanowiono czasowo wiercenie tego otworu w głębokości 169,9 m. Rury 16“.

Minister Kwiatkowski — „Pionier“. Z końcem czerwca wiercono w gł. 1616,9 m. Rury 7“.

Bitumen 67 — „Limanowa“. Ruch otworu zastanowiono z końcem czerwca.

Ropa — „Limanowa“. Tłokuje się 2 razy w miesiącu. Za czerwiec uzyskano 1,05 cyst. ropy.

Mina — „Limanowa“. Pompowano. Produkcja za czerwiec 9.60 cyst.

Gallieni — „Limanowa“. Z końcem czerwca przewiercano nasunięcie w gł. 1146,9 m. Rury 7“. W trakcie wiercenia ściągnięto ze śladów 3500 kg. ropy.

Gdańsk — „Limanowa“. Produkcja za czerwiec 28,82 cyst. ropy i 12,5 m³/min. gazu.

Bohdan — „Limanowa“. Wiercono normalnie. Głębokość z końcem czerwca 958,8 m. Rury 10”.

Kniaź II. — „Martinage Ska z o. p.“. Głębokość z końcem czerwca 1027 m. Rury 7”.

Sosnkowski III. — „Kraków-Sosnkowski“. Produkcja za czerwiec 38 cyst. Gazu 13 m³/min.

Zuzanna — „Terra“. Produkcja dzienna otworu wynosi 1,5 cyst. ropy. Za czerwiec uzyskano ogółem 47,97 cyst.

Standard II. — „Standard Nobel“. Dnia 11 czerwca, po wyrobieniu zasypu i dodaniu rur do gł. 1481 m. (6”) wzrosła produkcja początkowo do 1,1 cyst. dziennie. Z końcem miesiąca uzyskiwano z otworu około 9000 kg. ropy dziennie.

Ballenberg — „Standard Nobel“. Głębokość otworu z końcem czerwca wynosiła 1003 m.

Standard Bitumen I. — „Standard Nobel“. Wiercono normalnie. Głębokość z końcem czerwca 850,2 m.

James Forbes — „Małopolska“. Wiercono. Głębokość z końcem czerwca 1841,9 m. Rury 5½”. Od 1753 m. przewierca się warstwy menilitowe. W trakcie wiercenia ściągnięto ze śladów 2150 kg. ropy.

Nina — „Małopolska“. Wiercono normalnie. Głębokość z końcem czerwca 522,4 m. (nasunięcie). Rury 13”.

Józik — „Małopolska“. Pogłębianie otworu w toku. Z końcem czerwca przewiercano nasunięcie w gł. 861 m. Rury 10”.

Zygmunt V. — „Galicja“. Wiercono i tłokowano do dnia 22 czerwca. Od 1497 m. przewiercano roponośny piaskowiec kliwski. W gł. 1506,9 m. nawiercono około 7 m³/min. gazu i silniejsze ślady ropy. Po pogłębieniu do 1508,2 m. uzyskano 9500 kg. ropy. Ostatnio otwór ten produkuje 0,7—0,8 cyst. ropy dziennie i około 6 m³/min. gazu.

Bitumen A. II. — „Galicja“. Po nawierceniu solanki w gł. 1757,5 m. zabito spód otworu celem powrotu do piaskowca borysławskiego w gł. 1670 m. Tłokuje. Produkcja za czerwiec 6,74 cyst. Gazu około 2 m³/min.

Borysław.

Union VII. — „Limanowa“. Produkcja za czerwiec 30,86 cyst. ropy i 4,70 m³/min. gazu.

Mary VII. — „Nafta Borysławska“. Pierwsze ślady ropy nawiercono w tym otworze dnia 27 maja w gł. 428 m. Po podwierceniu do 457 m. uzyskano 10 czerwca 2000 kg. ropy dziennie, która to produkcja utrzymuje się do dnia dzisiejszego na tej samej wysokości.

Tustanowice.

Statelands-Południe — „Małopolska“. Po zwierceniu 6½” rur dalsze wiercenie otworu od 6-go czerwca. Z końcem miesiąca przewiercano warstwy polanickie w gł. 1589,8 m. Rury 6½”.

Statelands XXVI. — „Małopolska“. Prostowanie otworu.

Milicent — „Małopolska“. Wiercono i tłokowano. Piaskowiec jamneński od 1620 m. Głębokość ostatnia 1629,5 m. Rury 5”. Od 23 czerwca ściąga się po 5000 kg. ropy dziennie.

Jan Kanty VIII. — „Małopolska“. Wobec nawiercenia wody w gł. 1391,3 m. iltuje się spód otworu.

Schodnica.

Michałków 23 — „Galicja“. Dnia 11 czerwca nawiercono w gł. 403,1 m. w 9” rurach około 1500 kg. ropy dziennie. Produkcja ta utrzymuje się obecnie na tej samej wysokości.

Muchowate 48 — „Galicja“. Wierci normalnie. Głębokość z końcem czerwca 249,8 m.

Ska Akc. „Galicja“ rozpoczęła w dniu 27 czerwca wiercenie nowego otworu w Schodnicy „Muchowate 52”.

W połowie maja b. r. rozpoczęła Ska Akc. „Gazy Ziemne“ w Schodnicy na swojej sekcji Muchowate odbudowę złoza za pomocą wysokiego ciśnienia, przyczem, jako medjum użyto powietrza wtłaczanego przez 2 otwory. Stosowano ciśnienie, dochodzące narazie do 12 atmosfer. Reakcja sąsiednich szybów ujawniła się w ciągu czerwca. Dzienna produkcja ropy uzyskiwana z tego sektoru wzrosła na razie o około 3000 kg.

Ska Akc. „Gazy Ziemne“ w Schodnicy uruchomiła w ciągu czerwca nowy otwór „Nuśka“ na sekcji Muchowate.

Orów.

Pionier-Orów — Wiercono normalnie. Głębokość z końcem czerwca 490 m. Rury 16”.

Stańkowa.

Ska Akc. „Standard Nobel“ rozpoczęła 5-go czerwca wiercenie nowego otworu Kempner II. Głębokość z końcem miesiąca 136,1 m. w 12” rurach.

Okręg górniczy Stanisławów.

W otworze Józef 141 w Bitkowie, własność S-té Industr. de Galicie nawiercono w gł. 1212,4 m. ropę, której ilość wynosiła początkowo 1,2 cyst. na dobę. Produkcja ta ustaliła się następnie na około 6500 kg. dziennie.

Francusko-Polskie Towarzystwo Górnicze nawierciło w swym otworze „Zofia 17“ w Rosulnej około 3000 kg. ropy dziennie w gł. 246 m.

Okręg górniczy Jasło.

Grupa Francuskich Towarzystw „Małopolska“ uruchomiła w Równem nowy otwór świdrowy Nr. 50.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

Niedojście do skutku rumuńskiego Kartelu naftowego. Wedle nadchodzących wiadomości rokowania w sprawie utworzenia ogólnokrajowego kartelu naftowego w Rumunii, uległy zupełnemu rozbiciu. Główną trudność przy pertraktacjach stanowiła kwestja zagwarantowania ceny ropy surowej, na co poszczególne Towarzystwa nie chciały się zgodzić. W tej ciężkiej sytuacji, a zwłaszcza wobec nieustępliwego stanowiska niektórych rafinerij, zabiorą decydujący głos sfery rządowe.

Także kwestja ograniczenia produkcji przestała być obecnie przedmiotem rozważań. Obecne wydobyte dzienne w Rumunii wynosi przeciętnie 1900 cystern. Z produkcji tej przypada na Astra Romana 330 cystern, Steaua Romana 280 cystern, Concordia 250 cystern, Creditul Minier 180 cystern, Colombia 90 cystern, Romana Africana 75 cystern i na To. I. R. d. P. 70 cystern.

Układ kontyngentowy między czeskiemi rafinerjami, regulujący produkcję benzyny i olejów smarowych wygaś z końcem czerwca. Pertraktacje prowadzone między zainteresowanymi w połowie czerwca zostały pomyślnie zakończone, albowiem zgodzono się na przedłużenie układu o dalszych 5 lat t. j. do końca 1936 r.

Między angielskiemi towarzystwami naftowemi toczą się rozmowy mające na celu wykluczenie wzajemnej konkurencji na rynku angielskim przez stworzenie centralnego biura sprzedaży produktów.

Spadek spożycia produktów naftowych w Niemczech w pierwszych 5 miesiącach b. r. Na podstawie danych statystycznych niemieckiego importu produktów naftowych za pierwszych 5 miesięcy b. r. stwierdza się zmniejszenie importu do Niemiec z 1,6 milj. tonn na 1,2 milj. tonn, co oznacza spadek 25,1%. W większym jeszcze stopniu zmniejszyła się wartość importu z powodu niżki cen. Wartość importu pierwszych 5 miesięcy u. r. wynosiła 204 milj. marek, zaś w tym samym czasokresie b. r. tylko 132,5 milj. marek, co równa się niżce 35,7% i oznacza znaczne odciążenie niemieckiego bilansu handlowego.

Jakkolwiek cyfry importu nie mogą być porównane ze spożyciem, stwierdza się znaczne zmniejszenie tegoż. Po uwzględnieniu produkcji krajowych materiałów napędowych obliczając miarodajne sfery spadek spożycia wszelkich materiałów napędowych (benzyna, benzol, spirytus) na 20% w porównaniu z analogicznym czasokresem ubiegłego roku.

Angielski „Daily Express“ donosi, że Syndykat angielski nabył u niemieckiego chemika Dr. Meyera patent na nową metodę produkowania benzyny. Metoda Dra Meyera polega na traktowaniu ropy surowej eterem, przez co z pominięciem crakingu uzyskuje się benzynę w sposób bardziej ekonomiczny, aniżeli przy stosowaniu obecnie znanych metod. Produkowana wedle patentu Dr. Meyera benzyna ma być najlepszej jakości, i można ją sprzedawać po cenie 1 sh 1 d. Obecna cena benzyny wynosi 1 sh. 4½ d.

Redakcja i Administracja: Lwów, Gmach Izby Przemysłowo-Handlowej, ul. Akademicka 17, Telefon Nr. 5-46
Konto czekowe P. K. O. Nr. 153.208

Prenumerata wraz z dodatkiem statystycznym wynosi:

w k r a j u		z a g r a n i c ą	
rocznie	zł. 54.—	rocznie	Fr. szw. 40.—
półrocznie	„ 32.—	półrocznie	„ „ 25.—
kwartalnie	„ 20.—	kwartalnie	„ „ 15.—

Cena zeszytu zł. 2.50 (Fr. szw. 2.—), Cena egzemplarza „Statystyki Naftowej Polski“ zł. 2.— (Fr. szw. 1.50)

Cena ogłoszeń: 1/1 str. zł. 150.—, 1/2 str. zł. 90.—, 1/4 str. zł. 50.—, 1/8 str. zł. 30.—. Strona zewnętrzna okładki 50% drożej, pierwsza strona ogłoszeń 25% drożej. Przy zamówieniach na inseraty wielokrotne udziela Administracja specjalnych rabatów.

Wyd: Krajowe Towarzystwo Naftowe.

Redaktor Odp.: Dr. Stanisław Schätzel.

Z drukarni i litografii Piller-Neumanna Lwów, Łyczakowska 3. Tel. 7-27.

Jest do odstąpienia patent, względnie licencja z polskiego patentu

firmy: De Bataafsche Petroleum Maatschappij
& Jan Heinrich Christoph de Brey

Nr. 6107 na: „Sposób rozdzielania emulsji“.

Wiadomości udziela: CZEMPIŃSKI i SKRZYPKOWSKI, Rzecznicy patentowi, WARSZAWA, KRUCZA 43.